

PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE **LA VIOLÈNCIA MASCLISTA** A LA COMARCA DE L'ANOIA

CONTINGUTS

PRESENTACIÓ	4
PERSONES PARTICIPANTS	6
1. LA VIOLÈNCIA MASCLISTA, COMPRENSIÓ DE LA PROBLEMÀTICA	7
1.1. CONCEPTUALITZACIÓ I FORMES DE LA PROBLEMÀTICA	8
1.1.1. FORMES IMPLÍCITES I EXPLÍCITES DE LA PROBLEMÀTICA	10
1.1.2. ÀMBITS ON ES DÓNA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA	11
1.2. MARC LEGAL	13
ÀMBIT INTERNACIONAL	13
ÀMBIT EUROPEU	13
ÀMBIT ESTATAL	13
ÀMBIT AUTONÒMIC I LOCAL	15
2. EL TREBALL EN XARXA I L'ABORDATGE COORDINAT	19
2.1. LLEI, PROTOCOL MARC I CIRCUITS TERRITORIALS	20
2.2. CIRCUIT CATALUNYA CENTRAL I EQUIP COMARCAL DE L'ANOIA	21
3. OBJECTIUS DEL PROTOCOL	23
3.1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL	24
4. EL MODEL D'INTERVENCIÓ	25
4.1. PRINCIPIS DE LA INTERVENCIÓ	26
4.2. RECOMANACIONS PER A LA INTERVENCIÓ	27
4.3. NIVELLS EN ELS QUE S'HA DE REALITZAR LA INTERVENCIÓ	30
5. CIRCUIT DE LA COMARCA DE L'ANOIA	32
6. PREVENCIÓ	34
6.1. ALGORITME DE PREVENCIÓ	35
6.2. ESTRATÈGIES DE PREVENCIÓ	36
7. DETECCIÓ	40
7.1. DEFINICIÓ	41
7.2. SERVEIS QUE REALITZEN DETECCIÓ	42
7.3. ALGORITME DE DETECCIÓ	43
7.4. EINES PER A LA DETECCIÓ EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA	44
7.4.1. PREGUNTES PER A LA DETECCIÓ	44
7.4.2. INDICADORS	45
7.4.3. VALORACIÓ DE RISC.....	48
7.4.4. ASSESSORAMENT A PROFESSIONALS	48
7.5. MODELS DE DOCUMENTACIÓ	49
8. L'ATENCIÓ	53
8.1. PROCEDIMENT EN L'ATENCIÓ	54
9. RECUPERACIÓ	58
9.1. LA RECUPERACIÓ I REPARACIÓ	59
10. COMISSIONS I REPTES DE FUTUR	60
10.1. FUNCIONS I TREBALL DE CAS	61
10.2. REPTES DE FUTUR	62
11. FITXES DELS SERVEIS	63
11.1. SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES (SIAD)	64
11.2. SERVEI D'INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA (SIE)	66

11.3. SERVEI DE LLAR D'ACOLLIDA PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA I ELS SEUS FILLS I FILLES	68
11.4. SERVEIS SOCIALS CONSELL COMARCAL DE L'ANOIA	70
11.5. SERVEIS SOCIALS AJUNTAMENT D'IGUALADA	72
11.6. EQUIP D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE L'ANOIA (EAIA)	73
11.7. CONSORCI SANITARI DE L'ANOIA - HOSPITAL D'IGUALADA	75
11.8. CSA - CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS (CSMA)	77
11.9. CSA - CENTRE D'ATENCIÓ I SEGUIMENT A LES DROGODEPENDÈNCIES (CASD)	78
11.10. EQUIPS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA - COMARCA ANOIA	79
11.11. EQUIP D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC (EAP)	82
11.12. ESPAI DE TROBADA FAMILIAR	84
11.13. SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLÒGICA PER HOMES	85
11.14. POLICIA DE LA GENERALITAT - COS DE MOSSOS D'ESQUADRA	86
11.15. POLICIES LOCALS.....	88
11.16. IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA - DELEGACIÓ A IGUALADA	90
11.17. OFICINA D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA DEL DELICTE (OAVD)	92
MATERIALS I. ALTRES CONCEPTES I EINES TEÒRIQUES PER A LA COMPRESIÓ	93

PRESENTACIÓ

La violència masclista és un problema social històric que, malauradament, encara avui dia té un impacte directe sobre les condicions de vida de les dones.

El compromís del Consell Comarcal de l'Anoia per tal d'eliminar aquesta xacra i contribuir a transformar la societat per tal que sigui més justa i igualitària no és nou, ja fa molts anys que hi treballem, i concretament els darrers tres anys s'ha fet un esforç per renovar aquest abordatge de la violència masclista des d'una perspectiva integral i comptant amb tots els agents implicats en la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones que pateixen aquest tipus de violència.

És una prioritat per al Govern del Consell Comarcal de l'Anoia així com per a tots els Ajuntaments de la nostra comarca, i aquesta prioritat es veu concretada amb la creació d'aquest "Protocol d'abordatge de la Violència Masclista a la Comarca de l'Anoia", que neix amb la voluntat d'esdevenir un recurs pràctic, que faciliti la intervenció i la pràctica professional de les persones que treballen directament amb la violència masclista i que pugui donar resposta a les necessitats detectades.

No voldria deixar d'agrair i felicitar totes les persones que han participat de tot aquest procés d'elaboració del protocol per la seva contribució a millorar la xarxa d'atenció comarcal i per la cerca constant del consens i l'acord, que han estat la base d'aquest bon treball.

Xavier Boquete i Saiz

President del Consell Comarcal de l'Anoia

MICOD (Mancomunitat Intermunicipal de la Conca d'Òdena)

Amb la presentació d'aquest "Protocol d'abordatge de la violència masclista a la comarca de l'Anoia" posem de manifest de nou que hi ha moltes coses que a la Conca d'Òdena i l'Anoia fem bé, molt bé. La Mancomunitat Intermunicipal de la Conca d'Òdena va elaborar un "Protocol d'actuació en situacions de violència contra les dones en l'àmbit de la parella" que d'alguna manera també es va avançar al que ara ens arriba més complert i millorat del Consell Comarcal de l'Anoia (CCA), per encàrrec de l'Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya.

Aquest protocol que avui se'ns presenta de la mà del Consell Comarca de l'Anoia no és pas una modificació del primer que s'elaborés en el marc de la MICOD. Aquest és un protocol nou, completament nou, més complert i de major abast en les diferents violències masclistes. Un document que dóna resposta al document marc que aborda el tema per demarcacions territorials primer i comarques després i inspirat en la llei catalana de violència masclista.

Les realitats supramunicipals es cusen amb una teranyina de tècnics de diferents administracions locals (Ajuntaments, Mancomunitat i Consell Comarcal), professionals i servidors públics de la salut, l'ensenyament, la policia, la justícia... més enllà de les rigideses administratives i territorials que fan possible el treball que avui el Consell Comarcal de l'Anoia ens presenta.

El nostre reconeixement públic a tots aquells que heu fet possible aquest protocol.

Aquest nou protocol arrodoneix la feina de tenir també a la comarca la casa d'acollida d'urgència i el Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE), servei territorial de la Generalitat de Catalunya, que juntament amb el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) als municipis, configuren una xarxa comarcal molt potent per a poder fer front a aquesta xacra de la violència masclista.

Expressar la satisfacció del President de la Mancomunitat de la Conca d'Òdena i alcalde de la ciutat d'Igualada Sr. Marc Castells i la meva pròpia per aquesta tasca.

Francisco Guisado Santano

Alcalde d'Òdena

Responsable de Polítiques d'Igualtat de Gènere
de la Mancomunitat Intermunicipal de la Conca d'Òdena

PERSONES PARTICIPANTS

Aquestes són les persones que, amb la seva col·laboració continuada, o bé en diferents moments de la seva elaboració, han fet possible aquest protocol:

Adela Morera Rodríguez (SIAD Anoia, SIAD MICOD, EAD Piera i Masquefa – Dones amb Empenta)
Anna Mª Sánchez Carrera (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. Delegació Igualada)
Assumpta Tardà Serra (CSMA-CSA)
Aurora Garriga Badia (Cap Nord)
Clara Martínez Guixà (Llar d'acollida Consell Comarcal de l'Anoia)
Conxi Córcoles Canales (GAV Policia de la Generalitat Mossos d'Esquadra)
Coral Vázquez Hontoria (Càritas Arxiprestal Anoia-Segarra)
Cristina Martorell Vallès (GAV Mossos d'Esquadra)
David Puertas Moreno (Policia Local Igualada)
Elisabet Vives Dalmases (Agència de Salut Pública de Catalunya)
Ester Ibáñez Vallbona (Agència de Salut Pública de Catalunya)
Eva Martínez García (ASSIR ICS Anoia)
Fina Prats Ribas (Serveis Socials Ajuntament d' Igualada)
Georgina Bisbal Encuentra (GAV Policia de la Generalitat Mossos d'Esquadra)
Imma Senserrich Guitart (Creu Roja Anoia)
Irene Gil Torroglosa (Serveis Socials - Consell Comarcal Anoia)
Isabel Sánchez Ato (CSA-Hospital General d'Igualada)
Joaquim Font Bosch (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. Delegació Igualada)
Josep Lluís Cots Buzón (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. Delegació Igualada)
Loli Jiménez Roca (Serveis Socials de l'Ajuntament d' Igualada)
Loli Martínez Fernández (SIE Catalunya Central)
Mar Granados Aguilera (Dones Amb Empenta)
Maria Marta Arcas Ferre (SAP Anoia-ICS)
Mariona Martín Díez (EAIA Consell Comarcal Anoia)
Marta Pérez Hernández (Policia Local Masquefa)
Mercè Tudela Casasnovas (GAV Policia de la Generalitat Mossos d'Esquadra)
Mireia Prat i Aragay (Agent d'Igualtat MICOD)
Myrna González Martínez (SIAD Anoia, SIAD MICOD, EAD Piera i Masquefa – Dones amb Empenta)
Nati Veraguas (SIE Catalunya Central)
Nuri Grau Colom (SIAD Anoia, SIAD MICOD, EAD Piera i Masquefa – Dones amb Empenta)
Núria Carré Llopis (SAP Anoia-ICS)
Núria Esquivel Puchalt (EAP B-38 Anoia)
Núria Santamaria Jornet (EAP B-38 Anoia)
Pilar Sanlorien Sánchez (EAP B-38 Anoia)
Raquel Villariezo Hernández (Serveis Socials-Consell Comarcal Anoia)
Sílvia Capuz Peralta (EAIA Consell Comarcal Anoia)
Teresa González Nieto (CSA- Hospital General d'Igualada)
Violant Garcia Farreras (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. Delegació Igualada)
Xènia Garcia Sánchez (Llar d'acollida Consell Comarcal de l'Anoia)
Yolanda Acosta Rodríguez (Policia Local Vilanova del Camí)
Carmen Vilarmau Piñero

Grup motor del protocol:

Carme Vilarmau Piñero (Consell Comarcal de l'Anoia. Coordinadora de la Comissió per encàrrec de l'Institut Català de les Dones), Nati Veraguas Aguilera (SIE Catalunya Central), Mireia Prat i Aragay (Agent d'Igualtat MICOD) i Laia Rosich Solé (Consultora especialitzada de l'entitat "El Safareig")

1

LA VIOLÈNCIA MASCLISTA, COMPRENSIÓ DE LA PROBLEMÀTICA

1.1. CONCEPTUALITZACIÓ I FORMES DE LA PROBLEMÀTICA

Tradicionalment, els rols que han de desenvolupar dones i homes en la majoria de societats del món estan clarament diversificats, però no han estat igualment valorats. L'establiment d'aquests rols fa que cadascuna de les persones integrants d'una societat determinada interioritzi els que ha d'assolir, d'acord amb les expectatives que confirmen la seva acceptació pel sistema. En aquestes assignacions, les dones reben determinades demandes socials i personals (auto sacrifici, docilitat, viure en relació a altres persones amb entrega afectiva i del propi temps, etc.). Però aquestes demandes van acompanyades de poc valor social en termes de prestigi o d'assoliment econòmic quan, d'altra banda, configuren, majoritàriament, una tasca civilitzadora i de cura imprescindible de la vida humana. El manteniment o la transgressió dels papers assignats estan puntualment premiats o castigats, de manera que transgredir-los té un cost que pot anar des de la discriminació, la crítica i desvalorització fins a l'estigma social. Aquest "cost" d'allunyar-se dels patrons assignats s'anomena **«violència simbòlica»**, és a dir, un maltractament soterrat i molts cops intangible, però que constitueix la base i la legitimació per a la utilització d'altres formes més evidents de violència.

Les diverses formes de violència, malgrat la resistència de les dones, han estat negades fins fa poc com a problema social. Han estat els moviments de dones i de defensa dels drets humans que varen dur a terme estratègies per visibilitzar aquesta greu problemàtica social. Les aportacions proporcionades pels estudis de gènere, que introduïren aquest concepte en l'anàlisi de les causes de la violència, van ajudar a evidenciar que aquesta violència tenia uns orígens i uns objectius clars: impedir el ple desenvolupament de l'autonomia femenina i, per tant, de les societats. I efectivament, en els darrers vint o trenta anys en la nostra societat, les vides femenines van deixant de ser un destí, per esdevenir empreses a mans de les pròpies interessades. Malgrat això, **moltes dones i també moltes nenes i nens es troben en situacions de violència masclista al llarg del seu cicle vital.**

Es defineix la violència masclista com: "la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat".¹

Es considera que el model d'anàlisi ecològica² aplicat a aquesta problemàtica permet entendre-la i actuar en els àmbits en el que es produeix:

Macrosistema - Cultural, desarticulant els diferents paradigmes i sistemes de creences que han legitimat i perpetuat la violència, l'ús del poder econòmic i polític, la utilització de la violència i de les armes com a instruments per a la imposició i la resolució de conflictes.

Exosistema - Social, actuant contra els dispositius que legitimen la utilització d'aquesta violència a través de la impunitat dels que l'exerceixen individualment, però també contra els sistemes que la perpetuen a través de productes culturals difosos pels mitjans de comunicació, així com contra la tolerància social que provoca, entre altres coses, que les dones que es troben en situacions de violència no disposin del recolzament que es mereixen.

Microsistema - Individual, en tant que si es facilita l'atenció social i terapèutica necessària per a la recuperació de cada dona, no només s'incideix en el seu procés individual de recuperació de les seqüeles de la violència, sinó que es realitza una prevenció de nous abusos en altres àrees de la seva vida (laboral, econòmica, social). A més, és important tenir en compte que

¹ Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista a Catalunya.

² Amb modificacions, model extret de: Ferreira.G (1992) "Hombres violentos, mujeres maltratadas" Ed. Sudamericana

treballar individualment amb cada dona té efectes directes en els infants que tingui o pugui tenir al seu càrrec, en la mesura que qüestiona models de relació afectius i socials basats en la jerarquia i el domini, tot potenciant, aspectes relacionats amb la tolerància i el respecte mutu.

1.1.1. FORMES IMPLÍCITES I EXPLÍCITES DE LA PROBLEMÀTICA

La violència masclista pot manifestar-se a través de formes ben diferents, com a conseqüència del caràcter universal i múltiple que pot prendre l'exercici de dominació, poder i control dels homes sobre les dones. Amb tot, és important tenir presents les principals formes de violència per poder-les identificar correctament.

El quadre següent recull les principals formes de violència contra les dones acceptades per la normativa internacional, europea, estatal i per la literatura especialitzada. En una primera aproximació, és convenient diferenciar les formes de violència implícites i explícites. Les primeres es tradueixen en desigualtats estructurals i abusos de poder d'ordre simbòlic, sovint intangibles, les segones en canvi, es tradueixen en abusos que tenen lloc en àmbits concrets i en el marc de les relacions personals, sobretot en el de les relacions afectivo-sexuals.³

FORMES IMPLÍCITES DE VIOLÈNCIA VERS LES DONES

VIOLÈNCIA ESTRUCTURAL

Fa referència a les barreres intangibles i invisibles que impedeixen l'accés de les dones als drets bàsics. Aquests obstacles es troben arrelats i es reproduïxen diàriament en el si del mateix teixit social, com, per exemple, les diferències de poder i les relacions i estructures de poder que generen i legitimen la desigualtat que mantenen les dones en una posició de subordinació en els centres educatius, de treball o espais de decisió.

VIOLÈNCIA SIMBÒLICA

Fa referència als mecanismes d'educació i socialització de la cultura patriarcal, pels quals les dones deixen de ser visibles a través de la història, la cultura, la literatura, la publicitat, etc., mentre que es reproduïxen els estereotips i rols considerats tradicionalment com a femenins. D'aquesta manera, es perpetuen els estereotips dels models de masculinitat i feminitat tradicionals, i es manté la posició de dominació dels homes sobre les dones.

VIOLÈNCIA INSTITUCIONAL

Es manifesta quan les institucions (educatives, legislatives, judicials, etc.) no desenvolupen polítiques d'igualtat d'oportunitats o les desenvolupen de manera insuficient, quan no s'implementen programes de prevenció de la violència, quan es permet la violència i/o no es protegeixen les dones que la pateixen, etc. En aquest sentit, el fet de desatendre aquestes problemàtiques és un exercici de violència per part de les mateixes institucions.

³ Protocol de Joventut d'abordatge de la Violència Masclista (2013)

FORMES EXPLÍCITES DE VIOLÈNCIA VERS LES DONES

VIOLÈNCIA FÍSICA

Qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA

Comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, d'humiliació, de vexacions, d'exigència, d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat. Aquesta forma de violència també pot tenir altres expressions, com ara el fet de desacreditar les creences religioses o personals d'una dona pel fet de ser dona (violència espiritual), o el fet de destruir un entorn, colpejar i trencar objectes, amagar i trencar els objectes de treball o d'estudi de la dona, no respectar el seu correu, llençar les seves coses al carrer, impedir el seu descans, maltractar les seves mascotes, etc. (violència ambiental). El control, l'aïllament social i la restricció de les relacions, etc., també són una característica d'aquesta forma de violència (violència social).

VIOLÈNCIA SEXUAL I ABUSOS SEXUALS

Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

VIOLÈNCIA ECONÒMICA

Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i en la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

1.1.2. ÀMBITS ON ES DÒNA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

De la mateixa manera, la violència masclista també pot donar-se en contextos i àmbits ben diferents. És important tenir presents els diversos àmbits en els quals pot tenir lloc aquest tipus de violència més enllà del de la parella, que és el que acostuma a ser més visible, atès que és l'àmbit socialment més conegut i amb el qual s'ha pres més consciència sobre el fenomen. Aquest àmbits són ⁴:

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA

Consisteix en la violència física, sexual, psicològica o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT FAMILIAR

Consisteix en la violència física, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i les menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella, definida en l'apartat primer.

⁴ Llei 5/2008 del Dret de les dones per a l'eradicació de la violència masclista.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT LABORAL

Consisteix en la violència física, sexual o psicològica que es pot produir en el centre de treball i durant la jornada laboral, o fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina, i que pot adoptar dues tipologies:

ASSETJAMENT PER RAÓ DE SEXE

El constitueix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en relació amb l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

ASSETJAMENT SEXUAL

El constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT SOCIAL O COMUNITARI

AGRESSIONS SEXUALS I ASSETJAMENT SEXUAL

Consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar poder i abusar-ne.

TRÀFIC I EXPLOTACIÓ SEXUAL DE DONES I MENORS D'EDAT

S'entén per explotació sexual "la prostitució forçada, que inclou les situacions de tràfic amb finalitat d'explotació sexual". La prostitució forçada implica, com a forma de violència masclista, la coacció per a l'exercici de la prostitució, però sense donar-se necessàriament la captació, el transport i trasllat de la persona. De la mateixa manera, s'entén per tràfic de persones com "un fenomen independent de la situació de regularitat administrativa per transitar o residir en un territori, ja sigui intern (dins un mateix país) o internacional (a través del creuament de fronteres, d'un país a l'altre)".

MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA O RISC DE PATIR-LA

Inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la menor o la dona.

MATRIMONIS FORÇATS

És aquell que es produeix sense el consentiment vàlid de, com a mínim, un dels membres i que ha estat forçat per terceres persones, que solen ser de l'entorn familiar, que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè es produeixi el matrimoni. Quan el matrimoni forçat es produeix amb persones menors de 18 anys, s'entén com a matrimoni prematur.

VIOLÈNCIA DERIVADA DE CONFLICTES ARMATS

Inclou totes les formes de violència contra les menors o les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, el contagi intencionat de malalties infeccioses de malalties, la tortura o els abusos sexuals.

VIOLÈNCIA CONTRA ELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS DE LES DONES

Com ara els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

MATERIALS I: ALTRES CONCEPTES I EINES TEÒRIQUES PER A LA COMPRENSIÓ

Materials de l'annex: Models de masculinitat i feminitat, mites de l'amor, cicle de la violència, models de relació amorosa i diagrames del poder i la igualtat.

1.2. MARC LEGAL

ÀMBIT INTERNACIONAL

La **Conferència Mundial de Drets Humans** celebrada a Viena al 1993 va suposar un reconeixement dels drets de les dones com a drets humans i establí la base mínima d'igualtat entre homes i dones. Aquell mateix any es va aprovar a la ONU la **Declaració sobre la eliminació de la violència contra la dona**, en la què s'afirma que la violència vers les dones és un problema universal de la societat i significa un atemptat contra els drets fonamentals. Els articles 1 i 2 de la Declaració defineixen la violència vers les dones com:

“Qualsevol acte de violència basat en el gènere que tingui o pugui tenir com a conseqüència dany físic, sexual, psicològic o patiment per la dona, incloent-hi amenaces, coacció o privació arbitrària de la llibertat, tant si es donen en l'àmbit públic com privat”.

Altres conferències mundials convocades per Nacions Unides han servit per atorgar al problema de la violència contra les dones un lloc preeminent en el debat polític i social de la Comunitat Internacional: Mèxic 1975, Copenhaguen 1980, Nairobi 1985, Beijing 1995 i Nova York 2000. La **IV Conferència de Dones celebrada a Beijing** significà un punt d'inflexió clau per determinar el tractament que s'havia de portar a terme per fer front a la violència vers les dones; és la primera vegada que s'afirma que aquest tractament s'ha d'integrar en polítiques de conjunt i que requereix de solucions integrals.

ÀMBIT EUROPEU

El 1986, en el sí del Parlament Europeu, es planteja per primera vegada el problema de la violència contra les dones, mitjançant la Resolució sobre Agressions a la dona.

El 1994, el Parlament Europeu adopta la Resolució sobre violacions de les llibertats i drets fonamental de les dones.

El 1997, s'impulsa la iniciativa Daphne, per donar suport als països per a que desenvolupin programes d'acció comunitària adreçats a promoure mesures preventives per combatre la violència sobre les dones i els i les menors i adolescents.

ÀMBIT ESTATAL

Les referències sobre la promoció de la igualtat de drets entre homes i dones no apareixen fins el reconeixement de la Constitució Espanyola de 1978.

Fins el Codi Penal (CP) de 1983, la relació conjugal en els maltractaments d'un home cap una dona es considerava una atenuant; serà amb el CP del 89 que apareix per primer cop el delictes de violència domèstica habitual. A partir d'aleshores i fins avui, la redacció dels delictes i les penes ha experimentat diverses reformes, incloent-hi la prohibició d'aproximar-se a la víctima, el reconeixement de la violència psicològica i els supòsits en que hagi finalitzat el vincle matrimonial o situació de convivència. A partir d'aquestes reformes, comencen a desencadenar-se una sèrie d'accions polítiques i propostes legislatives que permetran conèixer una nova pràctica jurídica en matèria de violència envers les dones.

El 2002, el Consell de Ministres aprova per unanimitat la **Carta de Drets dels ciutadans davant la Justícia**, que reconeix el dret dels ciutadans a ser defensats de forma immediata i efectiva pels Jutjats i Tribunals, fent especial menció als casos de violència física o psicològica en l'àmbit familiar.

El 2003 es produeix una important reforma amb la **Llei 27/2003 reguladora de l'Ordre de Protecció** que atorga a la víctima l'estatut integral de protecció que pot fer valer davant l'Administració. Aquesta protecció es porta a terme a través d'un procediment àgil i senzill, davant del tribunal d'instrucció, que habilita al jutge a determinar una sèrie de mesures de naturalesa civil i penal.

LLEI ORGÀNICA 1/2004, DE 28 DE DESEMBRE, DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Aquesta Llei suposa una fita sense precedents en el nostre ordenament jurídic. Implica el reconeixement legal de la violència de gènere com un problema social de gran rellevància i fa palès el compromís dels poders públics a intervenir de forma coordinada per la salvaguarda dels drets de les dones que en són víctimes. La Llei estableix que totes les dones víctimes de violència de gènere han de rebre **informació, assessorament i atenció integral** adequada a la seva situació personal, i incloent-hi també l'atenció als/a les menors que es troben sota la pàtria potestat o la guarda i custòdia de la dona agredida.

La Llei estableix que el subjecte passiu és la dona, però estableix la necessitat que es mantingui o s'hagi mantingut matrimoni o relació d'anàloga afectivitat, encara que sense convivència. L'Ordre de Protecció implica el reconeixement de la condició de víctima de violència de gènere a tots els efectes i permet a la dona gaudir de drets econòmics, laborals i de prestacions de la Seguretat Social previstos en la mateixa Llei.

Estableix també el **dret de defensa i representació gratuïta d'advocat i procurador** en tots els procediments judicials i administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència de gènere, a les dones que acreditin insuficiència de recursos.

Amb la Llei Integral es crea la **Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona**, encarregada de formular les polítiques públiques en relació a la violència de gènere, i també l'**Observatori Estatal de Violència sobre la Dona** a qui correspon l'assessorament, avaluació, col·laboració institucional, elaboració d'informes i estudis i la presentació de propostes d'actuació en matèria de violència de gènere. A més, les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat (i/o de les Comunitats Autònomes) passen a disposar d' **Unitats Especialitzades** en la prevenció de la violència de gènere i en el control i execució de les mesures judicials adoptades pels Jutjats de Violència sobre la Dona, que es creen també a partir d'aquesta Llei⁵.

LLEI ORGÀNICA 4/2015, DE 27 D'ABRIL, DE L'ESTATUT DE LA VÍCTIMA DE DELICTE

En aquesta llei⁶ es recullen tot un seguit de previsions constitutives del catàleg de drets de la víctima, sent part d'ella objecte de transposició de la Directiva europea reguladora de la matèria. **El concepte de víctima** que s'ha tingut com a referència per elaborar el seu contingut és àmplia, és a dir, abasta qualsevol tipus de dany o perjudici cap a la persona, partint des de la seva dimensió física arribant la moral tant si han estat víctimes directes o indirectes, indistintament.

Al marge dels aspectes processals que regula aquesta llei, és destacable **la previsió de drets de la víctima extraprocessals**. Es regulen mecanismes dirigits a facilitar a la víctima l'exercici dels seus drets, agilitzant tràmits, oferint-li la informació necessària, etc. Entre les seves previsions, a més, es regula la **possibilitat que la víctima pugui anar acompanyada**, en les seves diligències o altres moments del procés, de la persona que designi sense perjudici que vagi assistida o no de lletrat.

Seguidament, es regula el **dret de la víctima a participar en el procés**. Sobre aquest tema, és destacable la regulació de la seva intervenció en la fase d'execució de la pena en supòsits on el seu compliment sigui per delictes greus. Així mateix, es preveu **la notificació** a la víctima de les resolucions de sobreseïment i arxiu del procés, amb possibilitat d'impugnar-les dins d'un termini de temps suficient des que li hagi estat comunicada la resolució.

Finalment, en aquesta llei es regulen previsions dirigides a la protecció de les víctimes, a conscienciar mitjançant campanyes informatives, a impulsar la cooperació social i la labor de les **Oficines d'Assistència a les Víctimes de delictes**, entre altres. En aquest sentit, es preveuen una sèrie de preceptes dirigits a enfortir el funcionament i la coordinació entre els diferents serveis dirigits a exercir funcions d'assistència a les víctimes.

⁵ Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.

⁶ Ressenya de Bravo Advocats. A 20/05/16 En: <http://www.bravoadvocats.com/ca/category/novedades-legislativas/>

ÀMBIT AUTONÒMIC I LOCAL

L'any 2003 s'aprova la Resolució JUI/3338/2003 del Departament de Justícia i Interior, per la qual es dóna publicitat a l'Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya que disposa que les **Oficines d'Atenció a les Víctimes del Delicte** del Departament de Justícia constitueixin els punts de coordinació de les Ordres de Protecció de les víctimes de violència domèstica.

L'any 2006, la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de **Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya**, estableix en l'article 19.1: "Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'exploatació, maltractaments i de tota mena de discriminació".

LLEI 5/2008 DEL DRET DE LES DONES PER A L'ERADICACIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

La Llei vol contribuir a fer visibles totes les formes en què s'exerceix la violència masclista i tots els àmbits en què es pot produir, tot abordant-la de manera integral. Dóna molta importància a la prevenció i estableix noves mesures adreçades a la sensibilització i la detecció precoç, per impulsar els canvis necessaris en la societat. Es tracta d'una llei de drets que, alhora, defineix i ordena la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral així com les competències dels diferents organismes públics, algunes d'especial interès pel món local i per a la cooperació i coordinació indispensables per a l'abordatge integral que es proposa.

DRETS DE LES DONES⁷

Totes les dones que es troben en situacions de violència masclista, i també llurs fills i filles dependents, que visquin o treballin a Catalunya i amb independència del veïnatge civil, la nacionalitat o la situació administrativa i personal, tenen garantits els drets que aquesta llei els reconeix, sens perjudici del que estableix la legislació en matèria d'estrangeria i de l'exigència de determinats requisits per a les diferents prestacions i serveis. Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen també les nenes i les adolescents, llevat que s'indiqui altrament. Aquests drets es concreten en:

Dret a la protecció integral, real i efectiva tant per mitjans tecnològics com per serveis policials o per qualsevol altre mitjà.

Dret a l'atenció i a l'assistència jurídiques, que comprèn el dret a rebre tota la informació jurídica relacionada amb la situació de violència a través del Servei d'Atenció Telefònica Especialitzada de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral i els Serveis d'Orientació Jurídica, així com el dret als serveis d'assistència lletrada. Per al reconeixement de l'assistència jurídica gratuïta en els supòsits de violència en l'àmbit de la parella i l'àmbit familiar, es tenen en compte únicament els recursos i ingressos econòmics personals de la dona.

L'atenció jurídica es reconeix també als i les menors perjudicats/des per la mort de la mare o per altres circumstàncies que impedeixin a la mare exercir les potestats que li són pròpies.

Dret a l'atenció i l'assistència sanitàries, a través de la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública i mitjançant un protocol específic per a totes les manifestacions de la violència masclista.

DRETS ECONÒMICS:

- Accés a l'habitatge, mitjançant la concessió d'ajuts, sempre que s'estigui en situació de precarietat econòmica a causa de les violències o quan l'accés a l'habitatge sigui necessari per recuperar-se. Trobar-se en situació de violència masclista, acreditada mitjançant sentència, ordre de protecció o informe de la Inspecció de Treball i Seguretat Social és una circumstància que serà tinguda en compte per a l'accés als habitatges de promoció pública i per a la concessió d'una plaça en una residència pública per a gent gran. A més, les dones amb discapacitat tenen preferència en les ajudes públiques destinades a l'adaptació funcional de la llar.
- Renda mínima d'inserció, d'acord amb els requisits establerts per la Llei 10/1997. Només es tenen en compte els ingressos i les rendes individuals de la dona.

⁷ Art. 2 de la Llei 5/2008, del dret de les dones per a l'eradicació de la violència masclista.

- Prestacions d'urgència social, establertes per la Llei 13/2006, per atendre situacions puntuals, urgents i bàsiques de subsistència com l'alimentació, el vestit i l'allotjament.
- Prestacions econòmiques extraordinàries, adreçades a pal·liar situacions de necessitat personal avaluables i verificables, sempre amb informe previ dels organismes competents.
- Indemnitzacions. Ajuts econòmics de pagament únic per a les dones que pateixin seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica de caràcter greu. També es reconeixen aquests ajuts a favor dels fills i filles de víctimes mortals menors de vint-i-sis anys i que en depenguin econòmicament en el moment de la mort de la mare.
- Ajuts escolars. Les situacions de violència masclista són un factor qualificat en els ajuts de l'administració educativa. A l'efecte de determinar els requisits de necessitat econòmica, s'han de tenir en compte únicament les rendes o ingressos personals de la dona. L'administració educativa garantirà, en tot cas, l'escolarització immediata dels fills i filles en els supòsits de canvi de residència derivat d'actes violents.
- Fons de garantia de pensions i prestacions, per a les dones que tenen reconegut judicialment el dret a percebre pensions alimentàries i compensatòries, si hi ha constatació judicial de l'incompliment i si aquest comporta una situació de precarietat econòmica.
- Dones amb discapacitat i dones amb VIH. Les dones en situacions de violència masclista amb un grau de discapacitat igual o superior al 33% i les dones amb VIH tenen dret a una millora econòmica o temporal dels drets econòmics esmentats.

Dret a l'ocupació i la formació ocupacional, amb caràcter prioritari, per les dones que pateixen o han patit violència masclista amb l'objectiu d'afavorir la seva formació, inserció o reinserció laboral. Comprèn l'establiment de projectes específics per a l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació, subvencions a la contractació, signatura de convenis amb empreses i organitzacions sindicals per facilitar la reinserció laboral i l'establiment d'ajuts i mesures de suport per a les dones que es constitueixin en treballadores autònomes.

Dret a la recuperació social integral. Les dones en situació de violència masclista tenen dret a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació, a través dels serveis públics i gratuïts de la Xarxa d'Atenció i Recuperació

COMPETÈNCIES DELS MUNICIPIS I CONSELLS COMARCALS

Pel que fa als municipis, la llei estableix les següents competències:

- Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes especificats per aquesta llei.
- Prestar o gestionar altres serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, d'acord amb el que s'estableixi per mitjà d'un conveni amb l'Administració de la Generalitat.
- Col·laborar en la gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions que aquesta llei estableix.
- Complir totes les altres funcions establertes per aquesta llei que, en raó de les competències respectives, els correspongui assumir amb relació a les dones que pateixen o han patit violència masclista.
- Complir les altres competències atribuïdes per disposició legal.
- Els municipis amb una població inferior a 20.000 habitants poden delegar llurs competències a una mancomunitat de municipis o a altres ens locals.

LLEI IGUALTAT

La Llei 17/2015, de 18 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes aprovada per la Generalitat de Catalunya es tracta d'una regulació feta d'acord amb les competències de l'autogovern de Catalunya⁸, i s'emmarca dins la categoria de norma específica complementària de la Llei orgànica 3/2007, del 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Aquesta norma incorpora modificacions legislatives substancials per avançar cap a aquesta igualtat efectiva i estableix mesures transversals en diferents àmbits.

Les principals mesures i actuacions de la llei s'emmarquen en les clàusules socials en les bases de la contractació del sector públic (Art. 10 i disposició addicional segona), els ajuts públics (Art. 11), els Plans d'Igualtat de dones i homes del sector públic (Art. 15), l'ocupació pública (Art. 16), els pressupostos (Art. 17), les polítiques i actuacions dels poders públics (Art. 18), la participació política de les dones (Art. 19), la participació social de les dones (Art. 20), la coeducació (Art. 21, 22 i 28 i disposició addicional sisena), el valor econòmic del treball domèstic i de cura de les persones (Art. 31), la promoció de la igualtat de tracte i d'oportunitats en l'àmbit laboral (Art. 32 i 45), la prevenció de l'assetjament sexual i per raó de sexe (Art. 18 i 33), els plans d'igualtat a les empreses (Art. 36), els i les responsables sindicals d'igualtat (Art. 39), la negociació col·lectiva (Art. 40), la prevenció de riscos laborals a l'empresa (Art. 44), i les estadístiques i estudis (Art. 56), entre altres.

Cal tenir present que aquesta norma incorpora la perspectiva de gènere en altres àmbits com són el joc i les joguines (Art. 23), les manifestacions culturals (Art. 24), els mitjans de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació (Art. 25), les universitats i la recerca (Art. 28), l'associacionisme i col·legis professionals (Art. 29), els esports (Art. 30), els usos del temps (Art. 46), benestar social i família (Art. 47), la salut (Art. 48), el tràfic, l'explotació sexual i la prostitució (Art. 52), el medi ambient, l'urbanisme, l'habitatge i la mobilitat (Art. 53), la justícia (Art. 54) i la seguretat ciutadana (Art. 55). Per tal de garantir la seva incidència en tots aquestes aspectes, la Llei preveu que l'Institut Català de les Dones resti adscrit al Departament de Presidència (disposició final primera), la creació d'un Observatori de la Igualtat de gènere (Art. 58) i d'un òrgan responsable d'aplicació de la transversalitat (disposició addicional quarta). Així mateix, la Llei contempla un règim sancionador (Art. 59-64) i proposa un conveni de col·laboració entre l'autoritat judicial, la Fiscalia i el Síndic de Greuges per actuar en casos de discriminació, explotació i violència envers les dones.

MODIFICACIÓ SISTEMA PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció de la infància i adolescència, BOE de 23 de juliol de 2015, i Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció de la infància i adolescència, BOE de 29 juliol 2015.

La modificació del sistema de protecció de la infància i adolescència incorpora una major consideració i interès superior de cara a menors. Es dona al concepte infant un contingut triple: com a dret substantiu, principi general de caràcter imperatiu i norma de procediment.

La determinació de l'interès superior dels i les menors es basa en una sèrie de criteris a tenir en compte com:

- La satisfacció de les necessitats bàsiques
- La consideració dels seus desitjos, sentiments i opinions
- La conveniència de que la seva vida i desenvolupament tinguin lloc en un entorn familiar adequat i lliure de violència.

Aquests criteris hauran de ponderar-se en funció de determinats elements generals, com:

- L'edat i maduresa
- La necessitat de garantir la seva igualtat i no discriminació per la seva especial vulnerabilitat
- La necessitat d'estabilitat de les solucions que s'adoptin.

La nova normativa planteja modificacions en l'interès superior dels i les menors, en el dret a ser escoltat i escoltada, als deures, planteja reformes de les institucions de protecció a la infància i adolescència, reformes en matèria d'adopció, pel que fa a la

⁸ Actualment suspesa pel TC. Tot i això s'inclou perquè serà una Llei de referència

violència que pateixen, a problemes de conducta, planteja reformes processals, mesures específiques per menors estrangers, entre altres.

Pel que fa al dret del menor a ser escoltat (Art. 9 i 10 LO de protecció jurídica del menor);

- S'estableix el dret a ser escoltat o escoltada sense cap discriminació per edat, discapacitat o qualsevol altra circumstància, tant en l'àmbit familiar com en qualsevol procediment administratiu, judicial o de mediació en què tingui afectació.
- Es substitueix el terme judici pel de maduresa, considerant, en tot cas, que es té prou maduresa als dotze anys.
- S'estableix que en els procediments judicials o administratius, les compareixences o audiències dels i les menors tindran caràcter preferent.
- Es detallen les especials necessitats que el menor té per poder exercir adequadament aquest dret i els corresponents mitjans per satisfer-les.
- S'incorpora la possibilitat que els i les menors plantegin les seves queixes davant la figura del Defensor del Poble o institucions autonòmiques homòlogues.
- Es reforça la tutela judicial efectiva dels i les menors introduint la possibilitat de sol·licitar assistència legal i nomenament d'un defensor judicial.
- Presentar denúncies individuals al Comitè de Drets del Nen, en els termes de la Convenció sobre els Drets de l'Infant i de la normativa que la desenvolupi.

Pel que fa a mesures en matèria de violència contra menors, en l'art. 1 de la Llei Integral de Violència de gènere, els i les menors passen a ser reconeguts com a víctimes de la violència de gènere, i com a conseqüència d'això es posa l'accent en l'obligació dels jutges de pronunciar-se sobre les mesures de protecció que afecten els i les menors i s'aclareix el sistema de suspensió de la pàtria potestat, la custòdia i el règim d'estades de l'inculpat per violència de gènere.

I en la LO 1/1996, s'introdueix com a principi rector de l'actuació administrativa la protecció dels i les menors contra qualsevol forma de violència, inclosa la produïda en el seu entorn familiar, de gènere, la "tracta" i el tràfic d'éssers humans i la mutilació genital femenina, entre d'altres. Així mateix, es garanteix el suport necessari perquè els i les menors sota la pàtria potestat, tutela, guarda o acolliment d'una víctima de violència de gènere o domèstica puguin romandre amb la mateixa.

LLEI PER A GARANTIR ELS DRETS DE LESBIANES, GAIS, BISEXUALS, TRANSGÈNERES I INTERSEXUALS I ERADICAR L'LGTBIFÒBIA

La **Llei per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia** o **Llei contra l'homofòbia** és una llei aprovada el 2 d'octubre de 2014 al Parlament de Catalunya. La llei contra la LGTBifòbia és una llei garantista dels drets i llibertats de les persones LGTBI. Posa l'accent en les intervencions i mesures que pot i ha de desenvolupar l'Administració Pública Catalana. L'objecte de la llei és "Establir i regular els mitjans i les mesures per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere".

Conté mesures com ara la creació d'un servei d'atenció integral, estableix l'obligació de donar formació a professionals, preveu el deure d'intervenció, estableix intervencions a tots els àmbits de la vida d'una persona LGTBI i disposa també d'un Règim d'infraccions i sancions. També implementa la inversió de la càrrega de la prova i la coeducació.

2

EL TREBALL EN XARXA I L'ABORDATGE COORDINAT

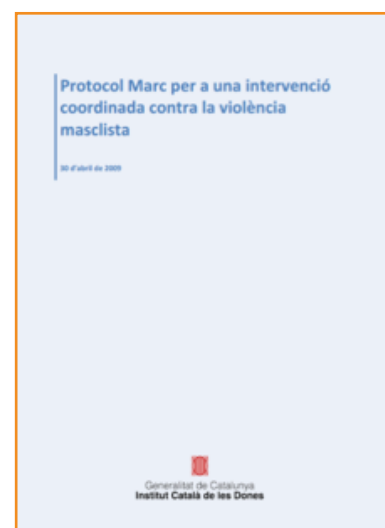
2.1. LLEI, PROTOCOL MARC I CIRCUITS TERRITORIALS

L'Estat espanyol és qui té competències exclusives en dret penal i temes processals; en canvi, és el govern de Catalunya qui té les competències en polítiques de dones a Catalunya. Per això, la **Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista** s'ha centrat sobretot en les dones i els seus drets.

És important destacar que no vincula l'exercici dels drets de les dones a l'acreditació penal (denúncia o l'ordre de protecció) de la situació de violència, sinó que amplia el ventall de possibilitats d'identificació de les situacions de violència: entre d'altres, amb un informe de serveis socials d'atenció primària o especialitzada, per exemple. És, també, de les poques lleis a l'Estat que crea una xarxa detallada de recursos, serveis públics i circuits d'atenció.

La Llei regula tots els drets de les dones a la prevenció, l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la protecció integral. Els drets garantits en la llei emparen també els fills i les filles dependents, i la Llei estableix també COM es durà a terme l'abordatge, que serà a partir d'allò que marca el **Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista a Catalunya**, que marca de forma genèrica, els circuits d'atenció intens i externs que els serveis i territoris han d'aplicar.

D'aquesta manera, seguint la Llei i el Protocol Marc, i vetllant per dur a terme intervencions especialitzades i interdisciplinàries, tots els protocols d'actuació han de coordinar-se en un circuit territorial, que han d'incloure quatre nivells d'intervenció: prevenció, detecció, atenció i recuperació.

2.2. CIRCUIT CATALUNYA CENTRAL I EQUIP COMARCAL DE L'ANOIA

A partir del Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista, des de la Generalitat de Catalunya, per mitjà de l'Institut Català de les Dones, es promou el desenvolupament de diversos circuits territorials per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya per tal d'establir una xarxa territorial i coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral.

Aquesta xarxa pretén:

- Vetllar perquè els recursos que es posin a disposició de les dones afectades per violència masclista potenciïn la seva autonomia i no els generin noves dependències.
- Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris.
- Implicar activament totes les institucions, organismes i agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
- Implementar un model que faciliti l'emergència de diversos itineraris d'intervenció adaptats a les necessitats de cada dona i a les especificitats de cada professional i de cada territori. Aquest model ha de contemplar estratègies de prevenció, detecció, atenció i recuperació.
- Definir les funcions dels serveis, els circuits de coordinació i els criteris de derivació, i fer-los públics per al conjunt de la xarxa, tot establint els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Facilitar al conjunt de professionals una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista.

L'abordatge correcte de la violència masclista requereix la implicació i el treball en xarxa dels diferents nivells organitzatius i dels diferents àmbits que treballen aspectes de la violència masclista en el territori. Per assolir aquesta representació multisectorial, el Circuit territorial de la Catalunya Central s'estructura organitzativament de la manera següent:

MESA INSTITUCIONAL (MI)

Òrgan de representació institucional i administrativa que ha de vetllar per un compromís polític que possibiliti la creació i el desenvolupament del Circuit territorial.

COMISSIÓ TÈCNICA (CT)

Òrgan de caràcter tècnic i professional amb representació multisectorial i territorial. Aquesta Comissió és l'encarregada de la coordinació i la gestió estratègica del circuit, per tal d'assolir-ne una implementació correcta.

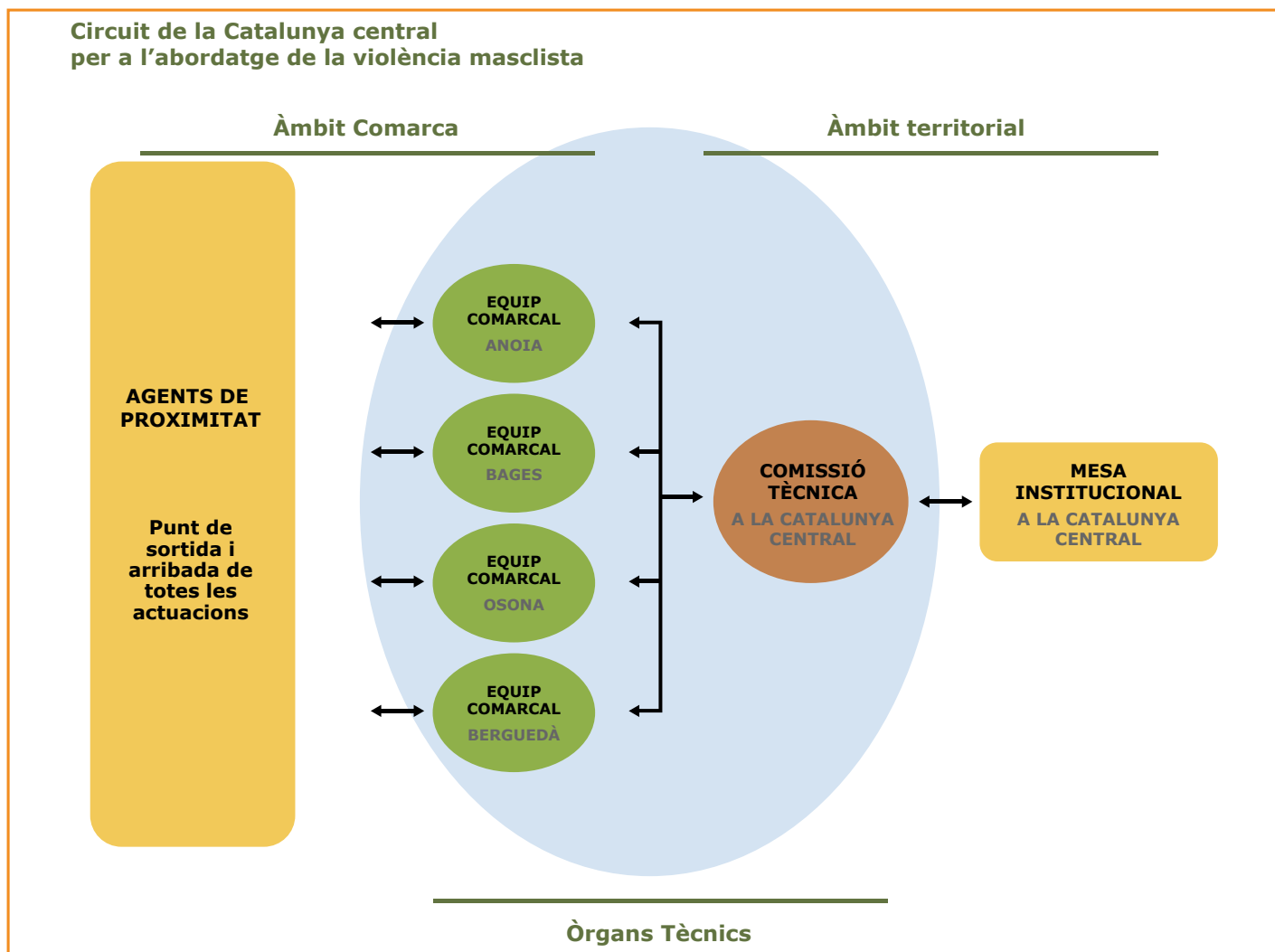
EQUIP COMARCAL (EC)

Òrgan territorial de caràcter tècnic conformat per professionals de diferents àmbits. Els equips comarcals han de vehicular bidireccionalment les demandes i les necessitats que els agents de proximitat i la Comissió Tècnica expressen. Una altra labor fonamental dels equips comarcals és la supervisió del funcionament correcte del Circuit.

AGENTS DE PROXIMITAT (AP)

Dins d'aquesta estructura els agents de proximitat són els professionals d'atenció directa, i, per tant, les principals persones que coneixen i aporten informació de les situacions concretes del territori. Els agents de proximitat porten a terme el treball en xarxa de base, en coordinar-se entre serveis i recursos i en atendre les dones i els seus fills i filles.

La Comissió Tècnica de la Catalunya Central ha elaborat un Protocol específic, aprovat a finals de l'any 2014, que es pot trobar en aquest enllaç:

http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_catalunyacentral.pdf⁹

Aquest circuit ha elaborat el seu Protocol que és la base de referència per al present document.

⁹ Si hi hagués algun problema amb el funcionament de l'enllaç el protocol es pot trobar a la pàgina de l'Institut Català de les Dones.

3

OBJECTIUS DEL PROTOCOL

3.1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL

OBJECTIUS GENERALS

- Contribuir decisivament a l'eradicació de la violència masclista a la Comarca de l'Anoia a partir d'un model d'intervenció que situï les dones com a subjectes actius d'atenció.
- Donar una resposta social i institucional integrada i satisfactòria a les dones afectades de violència masclista i els seus fills i filles.
- Establir una xarxa territorial i coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral, tot minimitzant la victimització secundària de les dones en situació de violència masclista.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Vetllar perquè els recursos que es posin a disposició de les dones afectades per violència masclista potenciïn la seva autonomia i no els generin noves dependències.
- Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris.
- Implicar activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
- Implementar un model que faciliti l'emergència de diversos itineraris d'intervenció adaptats a les necessitats de cada dona i a les especificitats de cada professional i de cada territori. Aquest model ha de contenir estratègies de prevenció, detecció, atenció i recuperació.
- Identificar els recursos existents que intervenen en els casos de violència masclista i definir els circuits de coordinació i els criteris de derivació, i fer-los públics per al conjunt de la xarxa, tot establint els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Facilitar al conjunt de professionals una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.
- Establir la forma de comunicació de tots els agents dins del Circuït per a l'abordatge de la violència masclista a la Comarca identificant les eines i els recursos que caldrà utilitzar perquè sigui efectiva.
- Establir una metodologia per al seguiment dels casos i un sistema conjunt de dades que permeti articular la recollida de dades amb criteris unificats i poder obtenir una anàlisi comarcal de la violència masclista al territori.

4

EL MODEL D'INTERVENCIÓ

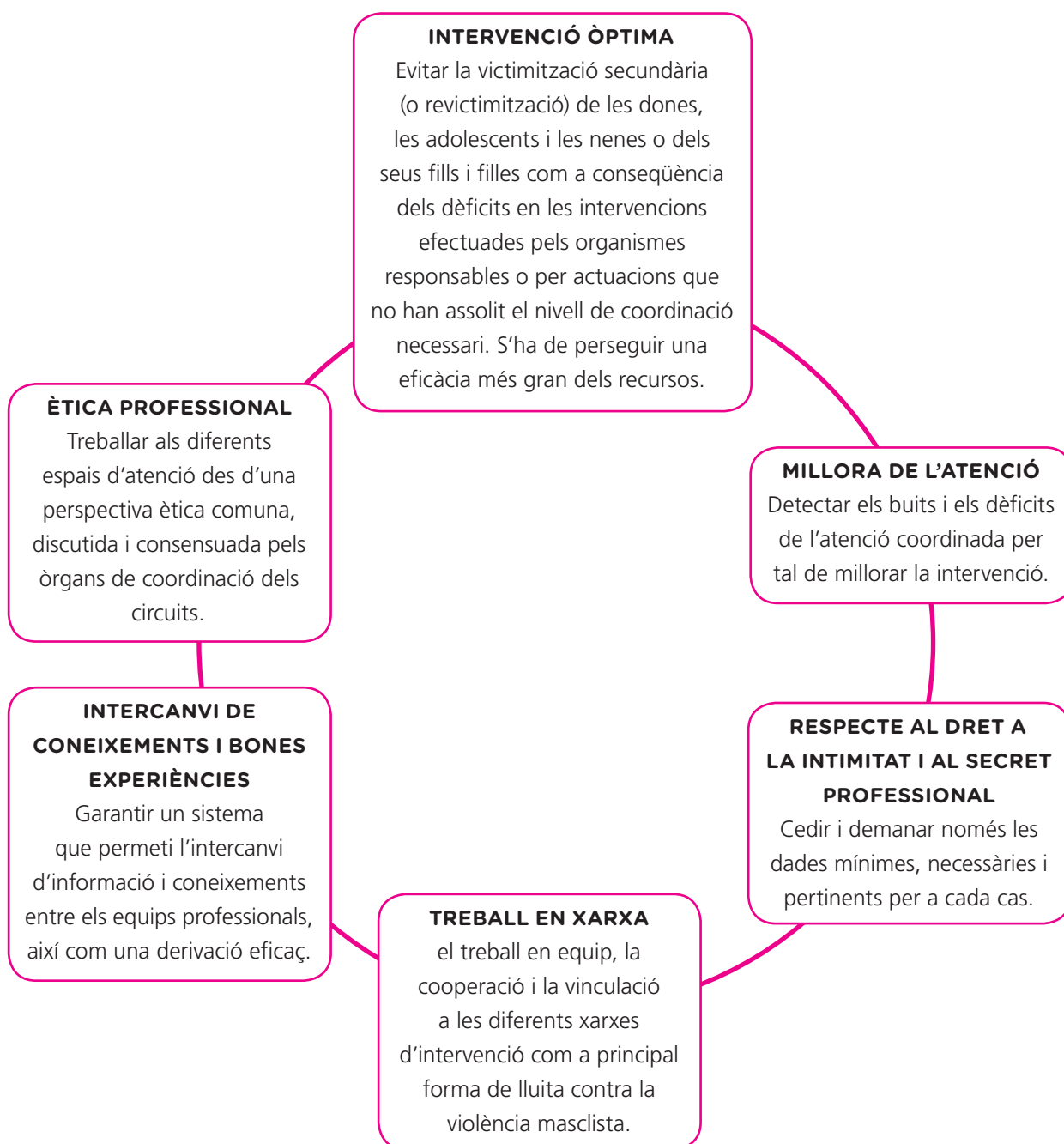

4.1. PRINCIPIS DE LA INTERVENCIÓ

PRINCIPIS ORIENTADORS DE LA INTERVENCIÓ

Aquests principis han d'orientar i garantir la coordinació interprofessional a tota la xarxa de recursos que intervenen en l'abordatge de la violència masclista.

Els principis de la intervenció coordinada que volem destacar són els següents:

4.2. RECOMANACIONS PER A LA INTERVENCIÓ

A més a més d'aquests principis orientadors definits, la intervenció ha de tenir sempre en compte els estàndards de serveis, recollits en el capítol VII¹⁰ del **Protocol marc** per a una intervenció coordinada contra la violència masclista. Aquests estàndards, treballats i consensuats per diferents persones expertes, es classifiquen en comuns per a totes les formes i àmbits de la violència masclista, i en específics per els casos de violència sexual, mutilacions genitals femenines i matrimonis forçats.

ESTÀNDARDS O CRITERIS COMUNS

AMB RELACIÓ A LES PERSONES PROFESSIONALS DE LA XARXA

Els paràmetres que han d'orientar i garantir la intervenció professional de tots els serveis que integren la Xarxa giren entorn dels coneixements amb els quals cal comptar, les habilitats que cal desplegar i les actituds que cal adoptar. Són els següents:

- Garantir el coneixement de les diverses formes i àmbits de la violència masclista i el seu marc legal, així com el coneixement dels recursos, serveis i prestacions disponibles.
- Impulsar el treball en equip, la cooperació i la vinculació amb les diferents xarxes d'intervenció.
- Garantir espais per compartir aquests coneixements i bones pràctiques en la intervenció amb dones, adolescents i infants, sobretot amb qui pateix formes o àmbits de violència més específics (situacions de violència sexual, violència en l'àmbit laboral, "trata" amb finalitat d'explotació sexual, mutilacions genitals femenines, matrimonis forçats...), que permetin construir nous coneixements i procediments, i consensuar indicadors i eines per a la detecció, sempre tenint en compte tots els àmbits d'intervenció.
- Garantir la formació i la capacitat per a la intervenció en violència masclista, d'acord amb el model d'anàlisi ecològica, amb especial atenció a la formació adreçada a les persones professionals de primer nivell. Aquesta formació ha de permetre la identificació dels mites, creences i estereotips col·lectius i propis sobre la violència masclista i la diversitat cultural.
- Assegurar als equips professionals de la xarxa d'atenció integral, incloses les persones que treballen a les entitats de referència, espais per a l'autocura i la prevenció de la síndrome d'esgotament professional (burn out), que passin per la supervisió i l'acompanyament professional extern. Cal vetllar perquè aquests estiguin protocol·litzats en els mateixos procediments de treball.

AMB RELACIÓ A LA INTERVENCIÓ AMB DONES, ADOLESCENTS I INFANTS EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA O EN RISC DE PATIR-LA

La intervenció amb dones que es troben en situació de violència s'ha d'emmarcar en uns paràmetres d'actuació configurats per les característiques de la intervenció que tinguin en compte tant la prevenció i l'atenció com els aspectes relacionats amb l'adequació dels espais.

Són els següents:

Estàndards que incidiran en la prevenció i sensibilització

- Implementar actuacions d'apoderament de les dones i entre les dones, a partir de les seves diversitats, per tal de fer minvar els efectes estructurals de la violència masclista.
- Promoure programes d'implicació i apoderament per tal que les mateixes dones que han patit determinades formes de violència masclista puguin ser abanderades de futures accions preventives.
- Assegurar que la població en general i les diverses comunitats que practiquen algunes formes concretes de violència masclista, com la mutilació genital femenina i els matrimonis forçats, coneguin el marc legal que condemna les violències

¹⁰ Aquest és l'enllaç del capítol VII "Estàndards de servei" del Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista, es pot trobar a la web de l'Institut Català de les Dones.
http://www20.gencat.cat/docs/icdones/temes/docs/protocol_estandards_servei.pdf

- Assegurar que les accions preventives no promoguin l'estigmatització de determinats col·lectius, incorporant agents socials de les mateixes comunitats i adaptant les accions de prevenció en funció de a qui van adreçades.
- Assegurar campanyes de difusió dels drets dels infants, fent especial èmfasi en aquells drets que atempten contra la llibertat individual.

Estàndards que incidiran en la millora de l'atenció

- Garantir en qualsevol moment del procés el respecte dels drets de les dones i de les seves filles i fills, des d'una perspectiva dels drets humans i de gènere, independentment de la seva situació administrativa.
- Oferir una escolta activa a les dones adolescents i infants en situació de violència masclista o en risc de patir-la.
- Oferir una actitud proactiva en la detecció de diferents situacions de violència masclista, més enllà del que la dona pugui expressar.
- Informar de manera clara i comprensible sobre els drets, els serveis i els recursos disponibles, i sobre les possibles vies de resolució de la situació de violència masclista que viuen o que estan en risc de patir. Cal, molt especialment, donar informació sobre els serveis d'urgència i els serveis de referència per atendre futures consultes, dubtes i incidències relacionades amb la seva situació.
- Acompanyar les dones, adolescents i infants en l'expressió i clarificació de la situació viscuda, personalitzant l'atenció a partir de la comprensió de la seva demanda, la valoració de les seves expectatives i el respecte dels seus ritmes. Aquesta atenció ha de ser integral i ha de tenir en compte la diversitat de les dones i les especificitats pròpies de determinades formes i àmbits de la violència masclista, com la violència sexual, la violència en l'àmbit laboral, la "trata" amb finalitat d'explotació sexual, la mutilació genital femenina i els matrimonis forçats.
- Defugir la reinterpretació dels fets i la creació de falses expectatives. Cal facilitar nous elements en el discurs que ajudin a la reformulació i a la reflexió conjunta. Cal evitar actituds paternalistes i judicis de valor sobre les actuacions de la dona, l'adolescent o l'infant i del presumpte agressor/s.
- Respectar la independència en la presa de decisions de les dones, adolescents i infants en situació de violència masclista o en risc de patir-la. Cal donar suport a les seves decisions, tot i que rebutgin els recursos i serveis oferts i decideixin utilitzar els seus propis recursos, observant sempre els diferents contextos de risc condicionants.
- Acompanyar sempre en les derivacions dels casos a d'altres serveis. És especialment important l'agilitat en aquestes derivacions.
- Garantir, des dels recursos, el necessari seguiment multidisciplinari dels casos, creant els espais d'intercanvi necessaris pels equips, que permetrà una valoració global i una avaluació continuada dels procediments.
- Procurar que a cada recurs, cada dona, tingui una única persona professional de referència.
- Incloure en la intervenció, si s'escau, altres membres de la família, sempre que això no pugui posar en risc la integritat física de les dones, adolescents o infants.
- No posar en risc, amb la intervenció, altres persones properes a les dones, tant si resideixen al país com fora.
- Vetllar perquè les traduccions, si s'escauen, les facin persones professionals col·legiades, i mai persones traductores de l'entorn de les dones que estan en situació o risc de violència masclista, per tal d'assegurar un relat imparcial.

Estàndards que incidiran en la millora de l'entorn i dels espais d'intervenció

- Facilitar un espai d'atenció personalitzada i la lliure expressió de sentiments de la dona, adolescent o infant en situació de violència.
- Garantir l'adequació, la confortabilitat, la confidencialitat i la seguretat dels espais, en funció del tipus d'intervenció que s'hi estigui fent i de les necessitats de les persones amb les quals s'intervingui.
- Facilitar un espai separat i acompanyat, adequat per a infants i adolescents.
- Evitar la coincidència en el mateix espai físic del presumpte agressor o agressors amb la dona i les seves filles i fills, amb l'adolescent o amb la nena atesa.
- Facilitar que l'espai no reveli per si mateix a terceres persones quin és el tipus d'atenció que s'hi duu a terme.
- Evitar les interrupcions al llarg de la sessió d'intervenció.

AMB RELACIÓ A LA COORDINACIÓ ENTRE PROFESSIONALS I ELS PROCEDIMENTS

Els paràmetres que han d'orientar i garantir la coordinació interprofessional a tota la Xarxa parteixen d'un triple objectiu:

- Assegurar la celeritat i la qualitat en el traspàs d'informació entre les persones i els serveis que intervenen en l'abordatge de la violència masclista
- Garantir el principi d'intervenció mínima
- Detectar els buits i dèficits de la intervenció per tal de millorar l'atenció.

Són els següents:

- Formalitzar la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació en els quatre eixos bàsics d'intervenció que estableix aquest protocol. La coordinació s'ha de promoure, si s'escau, també en l'àmbit internacional.
- Impulsar el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.
- Delimitar les responsabilitats i els límits de la intervenció per a cada un dels àmbits i professionals de la Xarxa.
- Assegurar, per part de tot el personal professional, un coneixement acurat dels recursos i persones de referència, tot dotant aquestes de l'autoritat pertinent.
- Garantir, des dels recursos, un seguiment acurat dels casos i una derivació adequada.
- Garantir un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permeti l'intercanvi d'informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.
- Diferenciar i adequar els circuits i protocols segons els diferents nivells evolutius i segons les diverses situacions de vulnerabilitat.
- Adaptar els procediments de treball dels diferents recursos a les necessitats específiques pròpies de cada àmbit on es manifesta la violència masclista i a cada forma concreta d'aquesta, tot garantint una especial atenció a la violència sexual, la violència en l'àmbit laboral, la mutilació genital femenina, els matrimonis forçats i la "trata" amb finalitat d'explotació sexual.
- Establir eines consensuades i compartides per totes les persones professionals de la xarxa, que facilitin un comportament professional i una
- intervenció amb les dones, infants i adolescents que sigui homogènia i igualitària en tot el territori (escales de valoració de risc, indicadors de valoració de l'estat emocional...).
- Garantir l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocols i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.
- Analitzar les necessitats formatives dels diferents circuits de tots els territoris de Catalunya i organitzar espais per compartir i generar coneixement que permetin desenvolupar eines consensuades.
- Assegurar la confidencialitat de la informació sobre dones, adolescents i infants en els processos d'intervenció. En el traspàs d'informació, cal protegir a cada moment tant aquestes dades com la seguretat de les dones i professionals. Així mateix, cal treballar sobre mecanismes, en el marc de la Llei de protecció de dades, per a la cessió de dades de caràcter personal necessàries que permetin intervenir de manera ràpida i coordinada entre tots els serveis.
- Promoure la cooperació internacional amb entitats i institucions dels països d'origen per treballar conjuntament en l'eradicació de les diverses expressions de la violència masclista.

UTILITZACIÓ DELS ESTÀNDARDS

La Comissió Tècnica és l'encarregada de valorar el grau de compliment dels Estàndards de Servei. Formaran part de les eines d'avaluació i seguiment de la pròpia Comissió.

4.3. NIVELLS EN ELS QUE S'HA DE REALITZAR LA INTERVENCIÓ

Tal i com s'ha exposat, el Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista a Catalunya defineix segons el model de comprensió de la problemàtica, quatre eixos bàsics d'actuació –prevenció, detecció, atenció i recuperació– que ordenen les intervencions que han de dur a terme els diferents organismes i agents implicats.

Per tal de fer operatius aquests quatre eixos bàsics del Protocol marc i contribuir a l'establiment de llenguatges i conceptes comuns, aquest n'estableix la definició consensuada:

PREVENCIÓ

- S'entén per prevenció el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència del fenomen de la violència masclista mitjançant la reducció dels factors de risc. La prevenció n'evita la normalització. Les actuacions preventives han de considerar, tant els casos en els quals encara no s'han manifestat les situacions d'abús, per tal d'actuar a l'avançada, especialment entre la població jove, com els casos en els quals ja s'han donat situacions de violència per evitar-ne la cronicitat.
- Un dels objectius de la prevenció és sensibilitzar la ciutadania, i especialment les dones, per tal que cap forma de violència no sigui justificada ni tolerada. S'entén la sensibilització com el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives que tenen per objectiu generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista.

DETECCIÓ

- S'entén per detecció la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible el problema de la violència masclista, tant si apareix de manera precoç com si es tracta d'una violència crònica. La detecció permet conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

ATENCIÓ

- S'entén per atenció el conjunt d'accions destinades a una persona per tal que superi tant les situacions d'abús com les conseqüències en els contextos personals, familiars i socials. S'ha de garantir la seguretat i proporcionar informació detallada sobre els recursos i els procediments que faciliten la resolució de la situació. Els equips professionals han de facilitar una atenció de qualitat que situï les dones en el centre de l'atenció, per tal de potenciar les seves habilitats personals, i evitar la victimització secundària.
- A aquest efecte, s'entén per victimització secundària (o revictimització) el maltractament addicional que reben les dones en situacions de violència masclista com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits –quantitatius i/o qualitatius– de les intervencions efectuades pels organismes responsables, així com per les actuacions que no han assolit el nivell de coordinació necessària amb altres agents implicats.

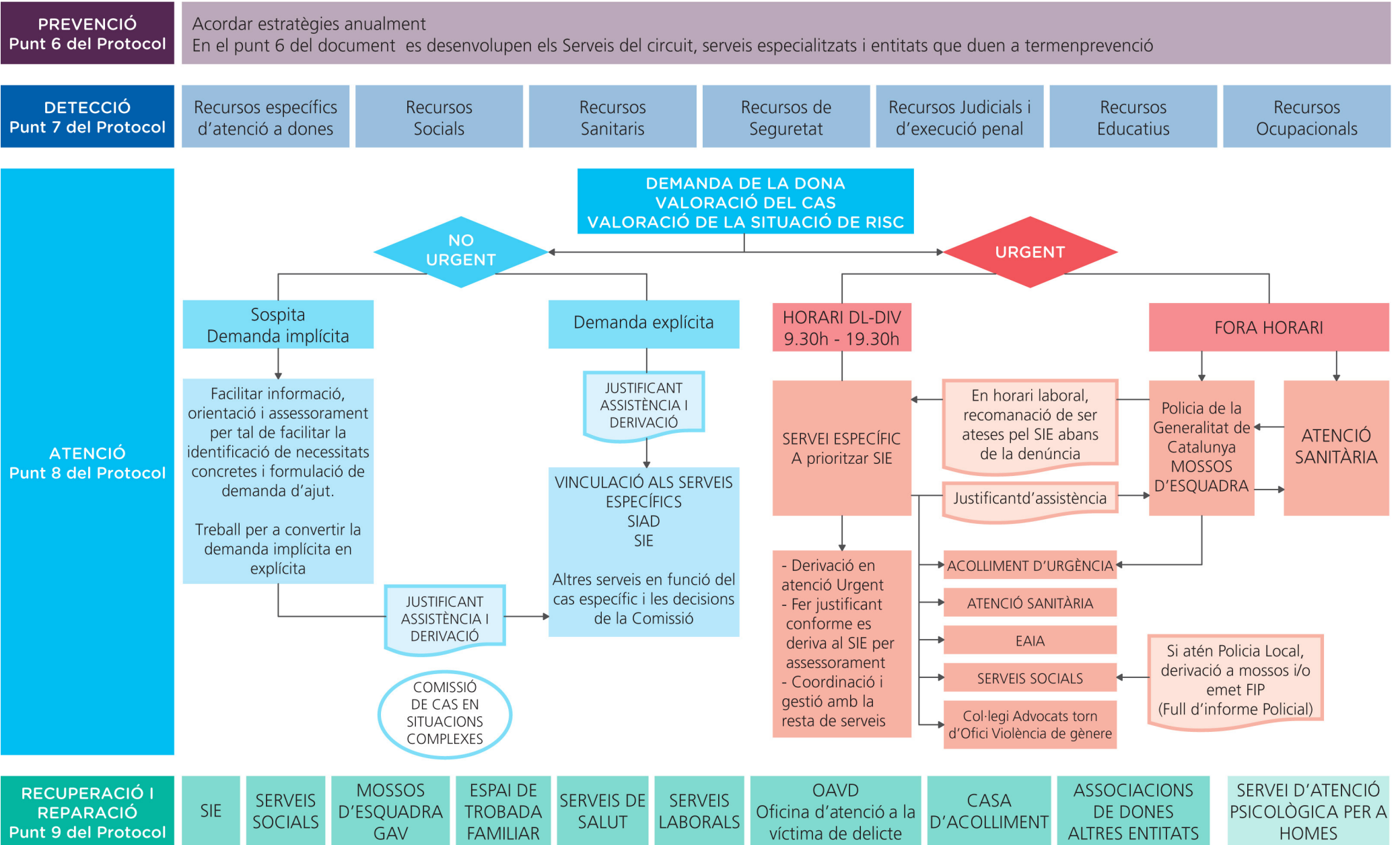
RECUPERACIÓ

- S'entén per recuperació l'etapa del cicle personal i social on es restableixen els àmbits danyats a causa de les situacions de violència. Aquest procés es du a terme amb l'acompanyament d'una persona o d'un equip professional, i la seva durada es relaciona amb el dany patit, la cronicitat de l'abús i la capacitat de resiliència de cadascuna de les persones afectades.
- La resiliència és la capacitat de les persones per afrontar amb èxit les situacions desfavorables o de risc, i per adaptar-se i desenvolupar-se positivament davant les circumstàncies adverses.
- En relació amb la recuperació, cal esmentar la reparació que és el conjunt de mesures preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en el marc de la violència masclista (jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives, etc.), que contribueixen al restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda. En definitiva, la reparació esdevé la manera en què el conjunt d'actors socials contribueix al procés de recuperació de les dones que han viscut situacions de violència masclista.

5

CIRCUIT DE LA COMARCA DE L'ANOIA

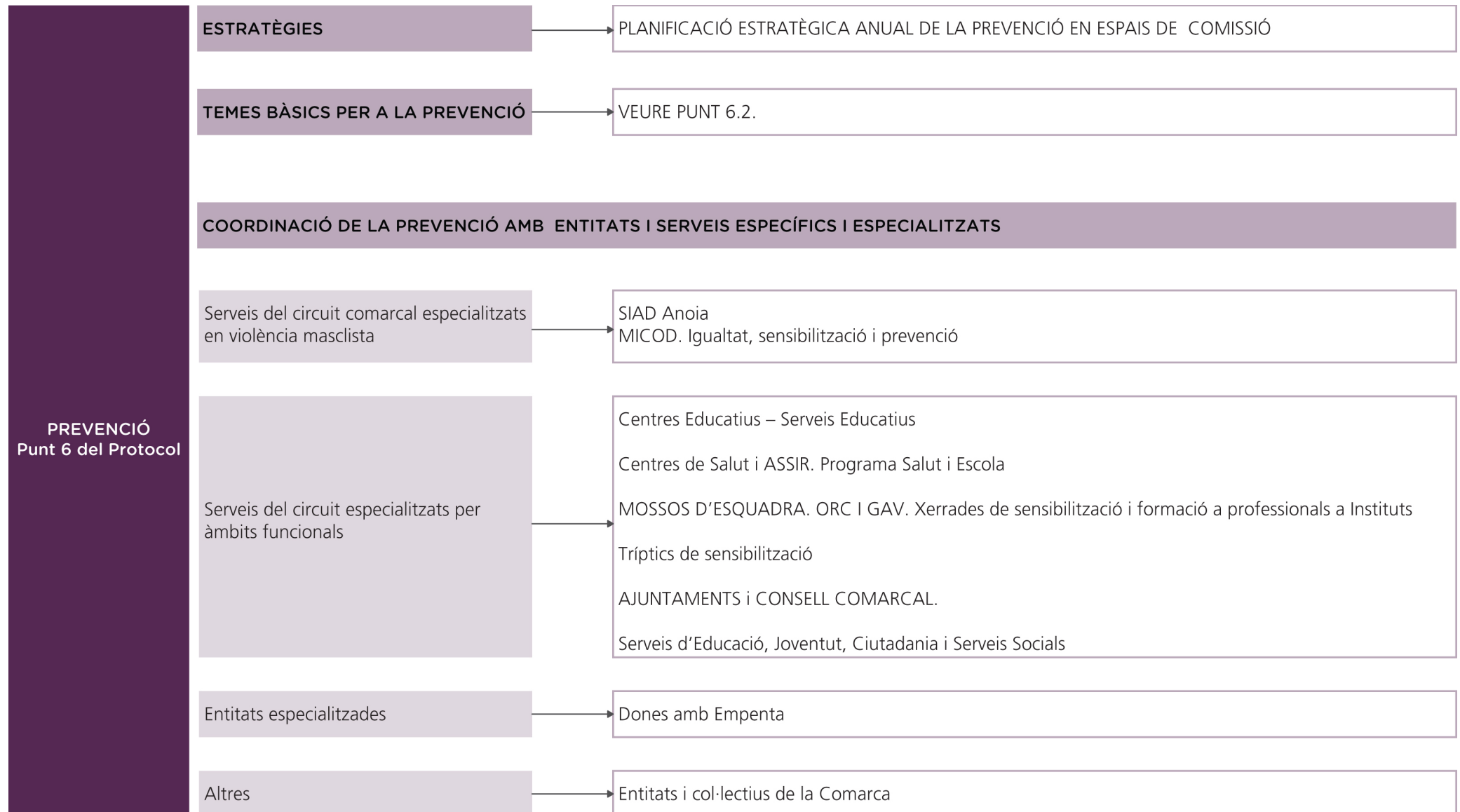

6

PREVENCIÓ

6.1. ALGORITME DE PREVENCIÓ

6.2. ESTRATÈGIES DE PREVENCIÓ

El Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista defineix la prevenció com: “*el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista mitjançant la reducció de factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i també les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable*”.

TEMES BÀSICS A ABORDAR EN LA PREVENCIÓ¹¹

- **El gènere com a construcció social**, processos de socialització de gènere, identitats, estereotips i rols tradicionals associats al gènere. Poder i gènere.
- Diferents **models de masculinitat i feminitat**, amb perspectiva intercultural. Mostrar la diversitat de models de masculinitat i feminitat i les diferents formes en les diferents cultures, per donar compte de l'arrel social i cultural de la categoria gènere.
- Anàlisi dels **estereotips de gènere** en els mitjans de comunicació, el masclisme i la invisibilització dels models de feminitat no tradicionals.
- **Desigualtats i discriminacions** en el món del treball. Segregació horitzontal i vertical. Assetjament sexual i per raó de sexe a la feina. Prevenció de riscos psicosocials.
- **Usos del temps**. Treballar sobre la distribució del temps personal, comunitari, laboral i familiar en tot el cicle vital de les dones. Reconeixement i valoració del treball reproductiu, domèstic i de cura.
- **Treballar la coeducació** en totes les estratègies que es desenvolupin per tal de desconstruir el gènere i treballar per l'equitat de gènere.
- El concepte de l'amor a través de la història: **l'amor romàntic i els seus mites**.
- **Treballar el model LGTBI** des d'una perspectiva de la diversitat d'orientació sexual i identitats de gènere.
- **Relacions de parella igualitàries**: fomentar l'autoestima, la confiança, l'empatia i el respecte. Facilitar models positius de relacions de parella i la diversitat d'unions afectives existents.
- **Relacions afectivosexuals i rols de gènere**. Treballar per la construcció de relacions lliures i satisfactòries per a nois i noies partint de les vivències i experiències diferents generades pels rols de gènere i la relació de poder existent. Tenir en compte la sexualitat en tot el cicle vital.
- **Gènere i conductes de risc**. Certes temàtiques, com, per exemple, l'ús del preservatiu el consum de drogues, poden donar peu a treballar les actituds, els comportaments i el posicionament de nois i noies davant de les seves relacions afectivosexuals.
- **Violència masclista**: formes, àmbits (tenint en compte la violència en l'espai públic, la Mutilació Genital Femenina i els Matrimonis Forçats en l'àmbit social) i mites al voltant de la violència masclista.
- **Treballar els micromasclismes** com a formes de violència masclista encobertes.
- **Cicle, procés i conseqüències** de la violència masclista.
- Eines per a la **prevenció i la detecció** com una responsabilitat social i individual. Oferir estratègies a les persones joves, adultes i grans per detectar situacions abusives (tipus i formes diferents).

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES

Algunes recomanacions metodològiques per a la implantació són ¹²:

- Eviteu centrar-vos en discursos teòrics que, sovint, generen més rebuig que reflexió. Busqueu **exemples** sobre situacions en què les persones es puguin sentir **identificades**.
- Utilitzeu dinàmiques actives i basades en la **pràctica reflexiva**, que promogui la participació i inciti a la reflexió sobre les pròpies creences i comportaments sense que les persones participants se sentin jutjades.
- Metodològicament és molt important **incloure-les en la mateixa preparació** i disseny de l'actuació, especialment si

¹¹ Protocol de Joventut d'abordatge de la Violència Masclista (2013)

¹² Amb modificacions. Protocol de Joventut d'abordatge de la Violència Masclista (2013)

es tracta de la creació d'algun material (vídeo, cançó, obra de teatre, còmic, grafit, sortida, exposició, etc.).

- Empreneu **recursos innovadors** i creatius. Convé allunyar-se de les actuacions excessivament rígides. Es poden utilitzar múltiples suports i recursos per abordar el fenomen de la violència masclista, com ara les xarxes socials i formats 2.0, videojocs, recursos musicals o audiovisuals, guies o còmics, grafits, creació de lipdubs, exposicions, sessions de videofòrum, performances al carrer, tallers, etc.
- **Adapteu els materials** i recursos en funció del col·lectiu, cercant un llenguatge proper, així com imatges o exemples que siguin significatius per al grup. Procureu que els recursos i exemples que utilitzeu no facin referència a un sol grup, sinó que representin l'heterogeneïtat social i cultural perquè tothom s'hi pugui identificar.

Recomanacions sobre l'enfocament dels continguts sobre la violència masclista:

- Presenteu el fenomen com a **multidimensional** (podeu servir-vos de les múltiples formes i àmbits en què es pot produir aquest tipus de violència, així com del seu arrelament en el sistema patriarcal, per donar compte del seu caràcter estructural i la seva naturalesa multidimensional).
- Cal treballar la problemàtica des de la perspectiva de la **teoria i pràctica feminista** i emmarcat en la **lluita antipatriarcal**.
- Emmarqueu el fenomen en la distribució **desigual** de **poder** entre dones i homes.
- Feu visibles els **models** agressius vinculats a la **masculinitat** tradicional i les conductes passives o subordinades tradicionalment vinculades als valors **femenins**.
- Diferencieu l'origen i les **causes** de la violència masclista dels problemes concrets afegits que puguin afectar els agressors, com alteracions mentals, toxicomanies i alcoholisme, problemes econòmics, etc.
- Presenteu les dones que han patit violència masclista com a persones que han pogut **activar els recursos propis** i superar les situacions de violència.
- **Defugiu** d'afirmacions o **estereotips** que relacionin la violència masclista amb perfils concrets tant de qui l'exerceix com de qui la pateix, en funció de nivells educatius, estatus socioeconòmics o procedències culturals determinades.
- **Treballeu els models de masculinitat** amb la població infantil i juvenil, a través de campanyes de joguines i des de la coeducació. I també dirigides a població adulta i gent gran.
- **Treballar la sexualitat, la menopausa i l'abús d'ansiolítics amb les dones**, de manera dinàmica i amb l'objectiu de l'empoderament de les dones i la millora de la seva salut.
- **Treballar el lideratge de les dones i l'associacionisme** per tal d'activar la participació sociopolítica de les dones i afavorir l'apoderament i les xarxes entre dones.
- **Treballar la visibilització dels micromasclismes**, també en l'àmbit de les empreses privades com a estratègia de prevenció i sensibilització vers les violències masclistes. Incloure un apartat de bones pràctiques.
- Crear espais d'intercanvi o creació conjunta de campanyes de les **diades internacionals** vinculades amb les polítiques d'igualtat i la lluita contra les violències vers les dones: **25N, 8M i 28M**.
- Crear una xarxa de comunitat d'agents que treballen per eradicar les violències, prenent com a exemple el de la Diputació de Barcelona.
- Treballar la prevenció de les violències **de manera transversal** amb altres agents i/o regidories vinculades a l'ens (promoció econòmica, comunicació, cultura, educació, etc.).

LA PREVENCIÓ COM A ESTRATÈGIA

És molt important poder generar sinèrgies i responsabilitat compartida en la prevenció de les violències masclistes en totes o moltes àrees d'institucions i ens municipals o comarcals. Per aquest motiu resulta interessant:

- Vincular la prevenció al Pla d'Igualtat de l'ens, situant-se en un sentit ampli en diverses línies d'acció i amb la major implicació per part de les àrees.
- Crear un Pla Estratègic de Prevenció, que pugui sumar diferents actors municipals, supramunicipals i entitats.

COORDINACIÓ DE LA PREVENCIÓ

La coordinació de la prevenció sol ser essencial, motiu pel que es valora la coordinació d'accions en una comissió específica anualment.

PROJECTES DE PREVENCIÓ EN LA COMARCA

PROGRAMES ACTUALMENT FUNCIONANT A LA COMARCA, DUTS A TERME PER L'ENTITAT DONES AMB EMPENTA:

- **El Programa de Prevenció i Sensibilització per a la població de la comarca de l'Anoia.** Des dels seus inicis, Dones amb Empenta desenvolupa la seva tasca de prevenció i sensibilització a través de tallers a mida per a joves, infants i adults. A partir d'una mirada multidisciplinària s'abasten temes com la coeducació, l'amor romàntic i els estereotips de gènere, la violència masclista, l'educació per la salut, la sexualitat.
- **Programa "Connecta't amb l'amor".** Neix al 2012 com una eina de detecció precoç de situacions i models de relacions de risc. Als tallers s'abasten temes com la coeducació, l'amor romàntic i els estereotips de gènere, la violència masclista, l'educació per la salut i la sexualitat en els centres educatius de la comarca. També es realitza atenció individual per als i les joves dins dels propis centres educatius. El programa ha rebut el suport de la Secretaria General de Joventut així com d'altres entitats privades com "La Caixa".
- **Equip d'Atenció Familiar (EAF).** Programa que neix amb el suport de la Secretaria de Família al 2011 amb l'objectiu d'oferir a les famílies eines i estratègies per a resoldre els conflictes generats per les situacions de crisi i de prevenció de la violència familiar.
- **Programa "compartir i créixer".** Neix amb el suport de la Secretaria de Família al 2010, i posteriorment amb el suport de l'Ajuntament d'Igualada, amb l'objectiu d'acompanyar a les famílies amb infants i afavorir el seu benestar, donant suport a la parentalitat positiva.
- **Programa ONA.** Proposa un conjunt d'actuacions que permeten millorar l'ocupabilitat de les dones en procés de recuperació de les situacions de violència masclista. És efectiva la recerca de feina mitjançant la definició d'un projecte professional i el desenvolupament de les seves competències professionals adaptant-ho a les necessitats del mercat laboral del territori. Es realitza en format grupal, recolzat per espais d'atenció individualitzada en els que cada participant podrà elaborar el seu itinerari personalitzat, segons les necessitats i els objectius identificats en la fase vivencial de l'espai grupal.
- **Projecte "Cuidar, cuidar-se"** És un servei que es configura l'any 2008 com un espai d'acompanyament personal i suport psicològic individual, en parella o grupal per a la salut de les dones.

PROGRAMES DUTS A TERME PER LA MICOD, I L'AJUNTAMENT D'IGUALADA:

- Poden trobar-se a:

Web de l'Ajuntament d'Igualada que recull tots els temes de gènere

<http://www.igualada.cat/ca/regidories/accio-social-i-promocio-personal/igualtat-de-generes>

Web MICOD

<http://www.micod.cat/igualtat-generes>

Web del Consell Comarcal de l'Anoia

<http://www.anoia.cat>

DOCUMENTACIÓ DE L'INSTITUT CATALÀ DE LES DONES

- **ICD<VIOLÈNCIA MASCLISTA<PREVENCIÓ I SENSIBILITZACIÓ**

http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masclista/prevencio_sensibilitzacio/index.html

- Sol·licitud de material de la línia 900

http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masclista/prevencio_sensibilitzacio/sol_licitud_material/

Aquests materials divulgatius per donar a conèixer la línia 900 900 120 d'atenció permanent a dones en situació de violència es subministren a les entitats, institucions, col·lectius o persones que en vulguin fer difusió.

- Materials 'Dones del nord, dones del sud' per a la prevenció de la violència masclista en dones migrades

El material audiovisual 'Dones del Nord, Dones del Sud' s'adreça als i les professionals que treballen amb col·lectius de migrades.

DOCUMENTACIÓ DIPUTACIÓ DE BARCELONA

- Suport en l'abordatge de la violència masclista.

<http://www.diba.cat/web/dones/suport-abordatge-integral-violencia-masclista>

7

DETECCIÓ

7.1. DEFINICIÓ

El Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista defineix la detecció com “la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin **identificar i fer visible el problema de la violència masclista**, tant si apareix de manera precoç com si es tracta d’una violència crònica. La detecció permet conèixer les situacions en les quals s’ha d’intervenir per evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat”.

Les situacions de violència masclista **poden expressar-se de maneres ben diferents**, ja que, com sabem, no responen a un perfil o prototip concret. Alhora, bona part de les situacions de violència masclista es produeixen en el si de les relacions de parella, però cal tenir presents la resta d’àmbits (laboral, familiar, comunitari, etc.) en què poden tenir lloc aquestes situacions.

A més, **sovint les situacions de violència no acostumen a ser identificades** per la persona que les pateix ni per qui les exerceix com a situacions d’abús, atès que poden quedar justificades o normalitzades dins d’una dinàmica abusiva, especialment quan es donen en el si de la parella. També pot ser que com a professionals tingueu dificultats per identificar-les, atès que sovint aquestes conductes són tolerades o justificades per patrons culturals i socials. Per això, una qüestió important a considerar serà el **TIPUS DE DEMANDA**:

En la majoria de situacions, és probable que una persona que viu situacions d’abús o violència masclista d’entrada no ho reconegui o no ho verbalitzi, perquè li fa por o vergonya o perquè simplement no és conscient de la violència que està rebent. Per això cal distingir entre:

- **Demanda implícita.** Situacions en què, davant d’una situació determinada, sospiteu que la persona es troba en una situació de violència, d’abús o de vulnerabilitat, però ella no la reconeix o bé no ho verbalitza de forma oberta.
- **Demanda explícita.** Situacions en què la persona reconeix que alguna cosa no va bé i és conscient que pateix algun tipus d’abús, o fins i tot us demana ajuda obertament. En aquest cas, la situació de violència és explícita i està confirmada.

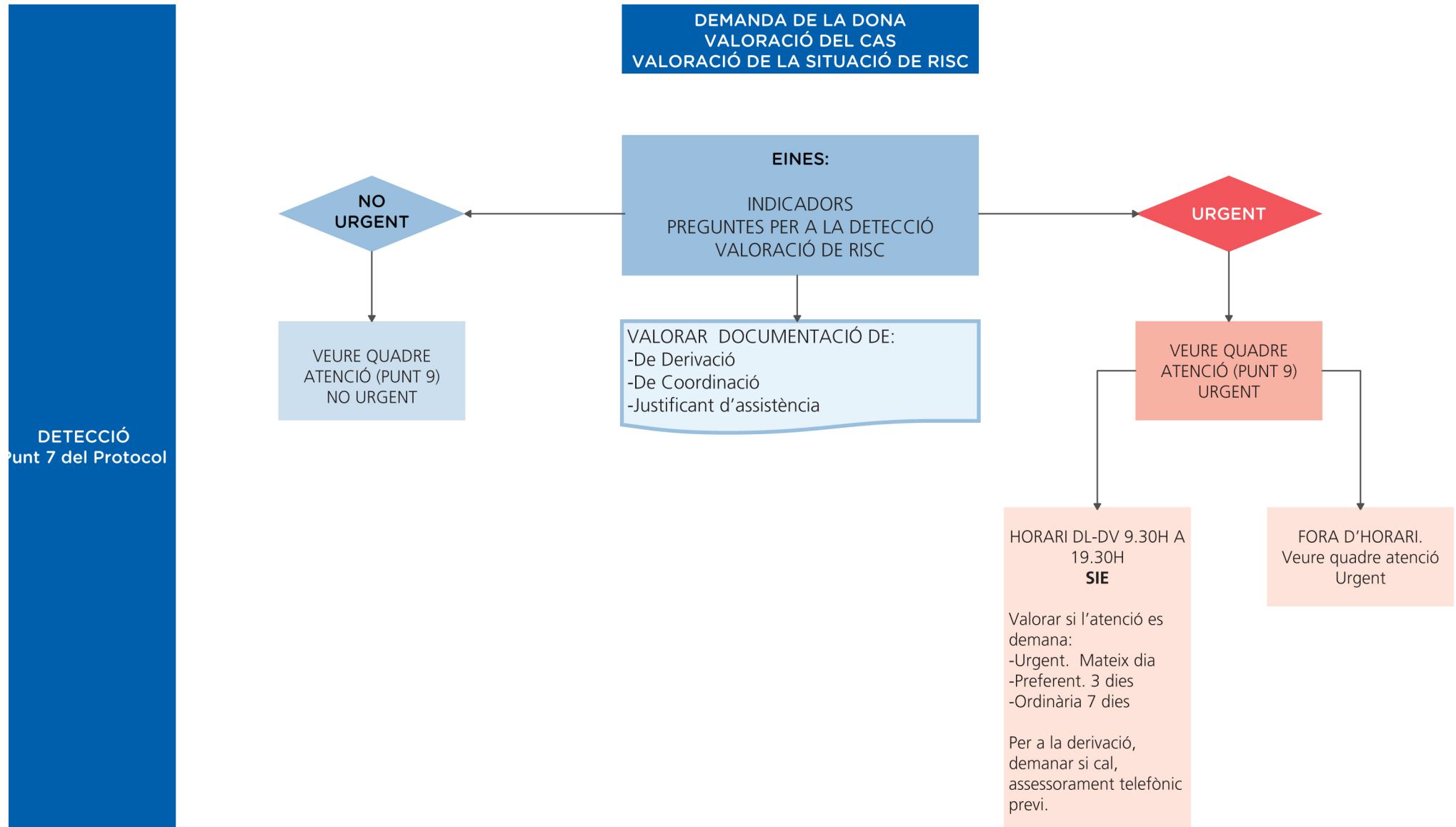

7.2. SERVEIS QUE REALITZEN DETECCIÓ

DETECCIÓ Punt 7 del Protocol	SERVEIS QUE REALITZEN DETECCIÓ						
	Identificació de possibles situacions de violència a través de diferents mitjans d'accés: presencial – telefònic- línia						
	RECURSOS ESPECÍFICS D'ATENCIÓ A DONES	RECURSOS SOCIALS	RECURSOS SANITARIS	RECURSOS DE SEGURETAT	RECURSOS JUDICIALS I D'EXECUCIÓ PENAL	RECURSOS EDUCATIUS	RECURSOS OCUPACIONALS
	SIADs (Serveis d'Informació i Atenció a les Dones) SIAD Comarcal SIAD Municipal Línia 900 900 120 Entitats de dones	Serveis Socials Bàsics Serveis Socials especialitzats (prevenció de drogodependències, infància) EAIA Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència Serveis tècnics punt de trobada Serveis d'infància (centres oberts) Entitats Socials (Càritas, Creu Roja) Punts d'informació juvenil Oficines i borses d'habitatge Serveis per a gent gran (residència i centre de dia) Recursos d'immigració Xarxa Associativa Serveis de Mediació CRAEs Centres Residencials d'Acció Educativa	Hospital CAPs Centre Atenció Primària ASSIR (Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva) Consultoris locals CDIAP (Centre diagnosi i atenció precoç) CSMIJ (Centre salut mental infantil i juvenil) CSM (Centre de salut mental per adults/es) CASD (Centre atenció i seguiment a les drogodependències) Hospitals de dia Centres socio-sanitaris SEM (Servei Emergències Mèdiques)	Polícia de la Generalitat Mossos d'esquadra Polícies Locals Vigilant Agutzil Altres	Jutjat SOJ Servei Orientació Jurídica Fiscalia (inclòs estrangeria i menors) Col·legi d'advocats EATAF Equip d'Assessorament Tècnic d'Atenció a la Família OAVD (Oficina d'Atenció a la Victima del Delicte) Serveis de Mediació EATP Equip d'Assessorament Tècnic Penal	Llar d'infants Educació infantil, primària i secundària EAPs (Equips d'atenció Psicopedgògica) UECs. Unitats d'escolarització compartides. USCE. Unitats de suport a la convicència escolar Escoles d'educació especial. Escola d'adults Entitats d'educació no formal	Oficines de treball Sindicats Servei local d'ocupació Centres col·laboradors (formació) Centres especials de treball

7.3. ALGORITME DE DETECCIÓ

7.4. EINES PER A LA DETECCIÓ EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA

7.4.1. PREGUNTES PER A LA DETECCIÓ

Preguntes dirigides, però que tracten aspectes generals:

- Com van les coses a casa?
- A què creu que es deuen les seves queixes o molèsties?
- Li preocupa alguna cosa? La trobo intranquil·la.
- Està vivint alguna situació problemàtica que la faci sentir així?
- Les relacions de parella a vegades són difícils. Què passa a casa quan tenen una baralla?
- Ha viscut o viu algun tipus de maltractament psicològic, físic o sexual per part de la seva parella

Preguntes d'introducció i segons el grau de confiança:

- “La violència en la vida de les dones és un problema molt comú i pot ser molt greu. Per això, de forma rutinària, pregunto a totes les meves pacients sobre aquest tema”.
- “Ja sap que ara es parla molt de maltractament; és un problema molt comú i pot ser molt greu”.

En cas de sospita, preguntes directes més orientades:

- M'agradaria comentar amb vostè aquestes molèsties que té. A què pensa que poden ser degudes? Quina raó podria explicar-les?
- Ha succeït últimament a la seva vida alguna cosa que la preocupi o l'angoixi? Té algun problema amb la seva parella? Amb els seus fills/es? Amb algú altre de la família o algú de la feina?
- Hi ha molts casos de dones que tenen problemes com els seus (comentar-ne algun) i sol passar perquè la relació de parella és molt desigual/va malament/ no hi ha un bon tracte
- Sembla espantada. Té por d'alguna cosa?
- Té alguna dificultat per veure la seva família o els seus amics?

Preguntes per valorar la situació i el tipus de violència:

Violència psicològica:

- La crida sovint o li parla de manera autoritària?
- Amenaça de fer-li mal a vostè, als nens/es o a altres persones o animals domèstics?
- Es posa gelós sense motiu?
- La insulta, ridiculitza o menysprea davant dels altres?
- La culpa de tot el que passa?
- Li impedeix treballar, estudiar o sortir de casa?
- Li impedeix veure les seves amistats o família?
- Ignora tot el que vostè opina o els seus sentiments?

Violència física:

- La seva parella l'empeny o l'agafa?
- La seva parella la colpeja, li dóna bufetades o l'agredeix de qualsevol altra manera?

Violència sexual:

- Com van les relacions sexuals? Sent desig cap a ell?
- Manté relacions sexuals contra la seva voluntat?
- La força a dur a terme pràctiques sexuals que vostè no desitja?

7.4.2. INDICADORS

INDICADORS D'ALERTA PER A LA DETECCIÓ¹³

Els **indicadors d'alerta** ens apunten que l'existència de la violència en aquella situació és una hipòtesi possible en aquella situació. Cal tenir en compte que no es pot abordar a la dona preguntant-li directament, sinó que cal poder generar un clima de confiança que permeti anar recollint informació més focalitzada que ens permeti confirmar o refutar la hipòtesi de que aquella dona viu violència.

Es importat dir què, s'ha de tenir en compte què amb persones amb discapacitat i/o necessitats especials reconegudes (tals com aspectes físics, psíquics i sensorials), i valorades amb especial risc, cal mostrar especial cura en l'atenció i com canalitzem el discurs per poder tenir en consideració els indicadors que es reflecteixen en el document.

INDICADORS D'ALERTA PER A LA DETECCIÓ

EN RELACIÓ AMB EL COS:

- Accidents i lesions freqüents
- Incongruència entre el relat dels fets i el tipus de lesió que s'observa
- Manca de petició mèdica o retard significatiu en demanar-la
- Simptomatologia psicosomàtica freqüent:
 - Cefalees, mal de cap
 - Palpitacions, hipertensió, arítmies, taquicàrdia
 - Crisis d'ansietat
 - Dificultats respiratòries, sensació d'ofec
 - Dolor pèlvic, problemes urinaris, problemes ginecològics
 - Dolor abdominal, problemes gastrointestinals
 - Dolor precordial
 - Dolor d'esquena
 - Alteracions de la sexualitat: disparèunia (coit dolorós), vaginisme, anorgàsmia, absència de desig sexual.
 - Entumiment i formigueig en extremitats
 - Esgotament
 - Desordres del son i de l'alimentació
 - Alteracions importants en la menstruació
- Història d'alcoholisme, drogoaddicció o abús d'ansiolítics
- Patiment d'alguna malaltia de transmissió sexual
- La dona no segueix les pautes mèdiques
- Alteracions en l'embaràs:
 - Lesions de la mare o fetus
 - Avortaments "espontanis"
 - Parts prematurs
 - Desnutrició de l'embarassada
 - Dificultat en els controls mèdics, accés tardà o esporàdic
 - Embaràs no desitjat
 - Negació de l'embaràs
- Malestar físic general amb simptomatologia diversa que provoca una demanda d'atenció mèdica recurrent.

¹³ Bàsicament de: Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania. Protocolització de la intervenció individualitzada amb dones que viuen o han viscut violència de gènere. Però amb modificacions o alguns aspectes afegits.

EN RELACIÓ A L'ESTAT PSICOLÒGIC I EMOCIONAL:

- Té la sensació que ha perdut el control de la seva vida: sensació de desbordament.
- Dificultats en la presa de decisions, inseguretat, dificultats per resoldre problemes quotidians.
- Profunda desvalorització de sí mateixa.
- Dificultats de concentració, discurs dispers, dificultats per escoltar.
- Sensació de pèrdua de credibilitat davant d'altres persones.
- Discurs contradictori i incoherent.
- Incongruència o desproporció entre el fet relatat i la reacció que li provoca.
- Inexpressivitat, desconexió emocional (relata els fets com si no anessin amb ella o els hagués passat a una altra).
- Una gran tendència a autoculpar-se.
- Pors, estar sempre en actitud d'alerta.
- Canvis sobtats d'humor.
- Tensió, irritabilitat.
- Actitud defensiva, hostilitat.
- Sensació d' estar-se tornant boja.
- Desorientació, confusió.
- Sentiments depressius.
- Idees de suïcidi / Intents de suïcidi.
- Actituds que disculpen la violència contra les dones.
- Justificació de la conducta d'ell.
- Manca d'autoestima.
- Manca de seguretat en si mateixa.
- Passar d'una actitud passiva o indiferent a una agressiva, sense terme mig.

EN RELACIÓ AMB L'ENTORN SOCIO-FAMILIAR

En l'àmbit comunitari/ sociocultural:

- Si no participa activament amb les activitats extraescolars dels seus fills i/o filles i si es relaciona amb altres pares i/o mares.
- Si no forma part d'alguna altra associació, grup, gimnàs,...
- Manifesta preocupació per a qui la pugui veure i ser reconeguda com a usuària del servei
- Absència repetida a visites sense explicació prèvia
- Algunes circumstàncies de l'entorn com **l'aïllament de l'habitatge** (urbanitzacions aïllades...) també poden determinar un major risc atès que en qualsevol cas la dona agredida no pot sol·licitar ajut de manera immediata.
- Un gran aïllament social, poques amistats o referències positives, desconeixement de l'entorn on viu

En l'àmbit familiar:

- Desvinculació amb la família
- Antecedents de violència a la família
- Influència de les creences i cultura familiar
- Assistir acompanyada de la persona agressora a totes les visites, i és aquesta qui parla.
- Independentment dels seus ingressos econòmics, control de l'economia per part de l'altre persona, a la que ha de demanar sempre el que cal.
- Tot ho ha de consultar amb la persona maltractadora abans de donar una resposta
- Rep constantment trucades de mòbil, es posa nerviosa, dóna explicacions sense que el/la professional li demani
- Mostra una actitud d'obediència submissa davant el/la professional quan està l'agressor davant
- Permissivitat cap a fills/es, dificultat de posar límits
- Negligència cap a les persones que és responsable

En l'àmbit laboral:

- Si no té activitat laboral
- Si no manté relacions interpersonals a l'entorn laboral
- Si te moltes absències laborals
- Nivell de motivació que té per la feina
- Si no participa en activitats fora de l'horari laboral amb les companys i companyes, com per exemple anar a fer un cafè, anar a berenar, sopars de Nadal o altres...
- Si existeix un canvi d'actitud evident en les relacions laborals

INDICADORS EN L'HOMME/PARELLA

- Actituds masclistes.
- Mites i creences patriarcals sobre les relacions sexuals, amoroses i/o afectives.
- Acompanyaments a la seva dona en totes les visites/ accions.
- Maltractaments o abusos sexuals patits a la infància.
- Control extrem de la conducta de la dona per gelosia o conducta similar.
- Control sobre tot allò que diu la dona: contesta ell i la interromp per precisar.
- Control extrem d'un està la dona en tot moment, d'un va, amb qui està, què fa,...
- Control respecte la roba que porta.
- Control econòmic, en què gasta i quan.
- No li agrada que tingui amigues, no vol que es vegi amb la família i no vol que estigui a soles amb altres persones.
- Menysprea a la dona davant d'altres persones.
- Control de documentació: llibretes bancàries, passaport, documentació del pis,...

7.4.3. VALORACIÓ DE RISC

Es valora l'eina de l'RVD –BCN com una eina adequada per a la valoració de risc, però que no s'adjunta perquè es considera que ha de ser administrada per un servei d'atenció, no per un servei de detecció. Serà utilitzada en cas necessari per:

- Serveis Socials
- Serveis específics: SIADs i SIE

7.4.4. ASSESSORAMENT A PROFESSIONALS

Per a qualsevol dubte en relació a la detecció d'una situació de violència masclista i la seva possible atenció o derivació el **SIE** en la seva funció de Servei Especialitzat, realitza també assessorament a professionals, de manera que es pot realitzar una trucada dins de l'horari d'atenció i la demanda serà atesa per una professional especialitzada.

L'horari del SIE és de 9.30 a 19.30h tots els dies laborables.

Telèfon: 93.804.82.65

7.5. MODELS DE DOCUMENTACIÓ

En relació al Capítol 7 de Protecció de Dades del Protocol Marc, les dades adequades a cedir seran:

DADES A CEDIR-SE EN UNA DERIVACIÓ

- Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o nen/a.
- Telèfon de contacte.
- Filles/fills a càrrec.
- Demanda.
- Motiu de derivació.
- Intervenció feta.
- Professional/s de referència del servei derivador.
- Si caldrà fer un seguiment o coordinacions posteriors

DADES A CEDIR-SE EN UNA COORDINACIÓ I TREBALL

- Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant.
- Intervenció feta per cada un dels serveis
- Dificultats o propostes a treballar
- Acord de coordinació o pla de treball

MODEL DE JUSTIFICANT D'ASSISTÈNCIA

El model de justificant d'assistència s'utilitzarà quan es realitza, davant d'una demanda explícita, una derivació al SIE. Es realitzarà tant des de Serveis Socials, SIAD, i Salut, així com altres serveis si ho consideren, especialment en casos on pot denunciar-se la situació i el justificant pot ser un element més en la consideració de la veracitat del relat. Les dades exposades s'extreuen de la pròpia fitxa de derivació.

- Arribada al servei (data)
- Nombre d'atencions realitzades i dates aproximades
- Motiu de consulta: expressa que... es mostra... o verbalitza...
- Derivació efectuada
- Motiu

MODEL DE FITXA DE DERIVACIÓ AL SIE

FITXA DE DERIVACIÓ AL SIE

INSTITUCIÓ O SERVEI EXTERN

Professional :

Funció:

Data:

Telèfon contacte:

Correu electrònic:

NOM I COGNOM USUÀRIA:

Nom i Cognom dels fills/es afectats:

Edats:

Municipi:

Comarca:

Telèfon de contacte :

Observacions contacte:

País d'origen:

Coneixement idiomes (català i castellà)

Motiu de Derivació:

Intervenció per part del servei derivant

Observacions (actitud, expressió durant l'atenció, vincle)

PRIORITAT VISITA :

☐ URGENT (1-2 dies)

☐ PREFERENT (3-7 dies)

☐ ORDINARI (8-12 dies)

ALTRES PROFESSIONALS QUE INTERVENEN O HAN INTERVINGUT (CIRCUÏT D'ATENCIÓ)

☐ **Serveis Socials**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Serveis Salut Mental**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Serveis Salut**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Cossos Seguretat**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Advocat/da**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Altres:**

Nom:

Telèfon de contacte:

☐ **Altres:**

Nom:

Telèfon de contacte:

OBSERVACIONS:

Continua atenció en el servei derivant :

☐ Si

☐ No

Tipus d'atenció:

RETORN D'INFORMACIÓ:

☐ Requereix informació d' arribada de l' usuària al SIE

☐ Requereix coordinació posterior

MODEL DE JUSTIFICANT

LOGOTIP DEL
SERVEI

Servei que deriva:	
Professional:	
Data:	

Nom i Cognoms Usuari:	
Municipi:	
Telèfon de contacte:	
Observacions en relació al telèfon:	

Motiu de Derivació:
Observacions (des de quan s'observa o es sospita la situació de violència) :

SIGNATURA I SEGELL

Observacions a tenir en compte:

- Utilitzar referències d'allò que explica la dona sense valoracions professionals
- Cal tenir en compte que qualsevol documentació pot arribar a seu judicial
- És important signar i posar segell. I enviar-lo escanejat per correu adjunt amb la fitxa de derivació.

8

L'ATENCIÓ

8.1. PROCEDIMENT EN L'ATENCIÓ

L'atenció es defineix com:

“El conjunt d'accions destinades a una persona perquè superi tant les situacions d'abús com les conseqüències en els contextos personal, familiar i social”.

L'atenció, seguint el model d'intervenció proposat pel protocol marc, i el model de la Catalunya Central, es divideix en atenció urgent o no urgent, en funció de:

- La demanda de la dona
- La valoració del cas
- La valoració de la situació de risc

ATENCIÓ URGENT

L'atenció urgent es divideix també en funció de l'horari en que es doni la situació:

Horari de DL-DV de 9.30h a 19.30h.

- Es tindrà al SIE com a referent. S'ha considerat important que qualsevol situació d'urgència pugui ser atesa pel servei especialitzat, fins i tot en els casos en que, en aquest horari, s'ha acudit a cossos de seguretat o sanitaris, bàsicament perquè es considera important poder realitzar una primera atenció específica.
- En aquesta derivació al SIE, sempre que sigui possible, es realitzarà el justificant d'atenció del servei derivant (a partir del model de document que es troba adjunt a la fitxa de derivació).
- En el cas que posteriorment s'interposi una denúncia el SIE realitzarà un justificant conforme aquest procediment està protocolaritzat i per tant, expliqui la temporalitat.
- Serà també el mateix SIE el que activi la resta de recursos necessaris, especialment l'acolliment d'urgència.

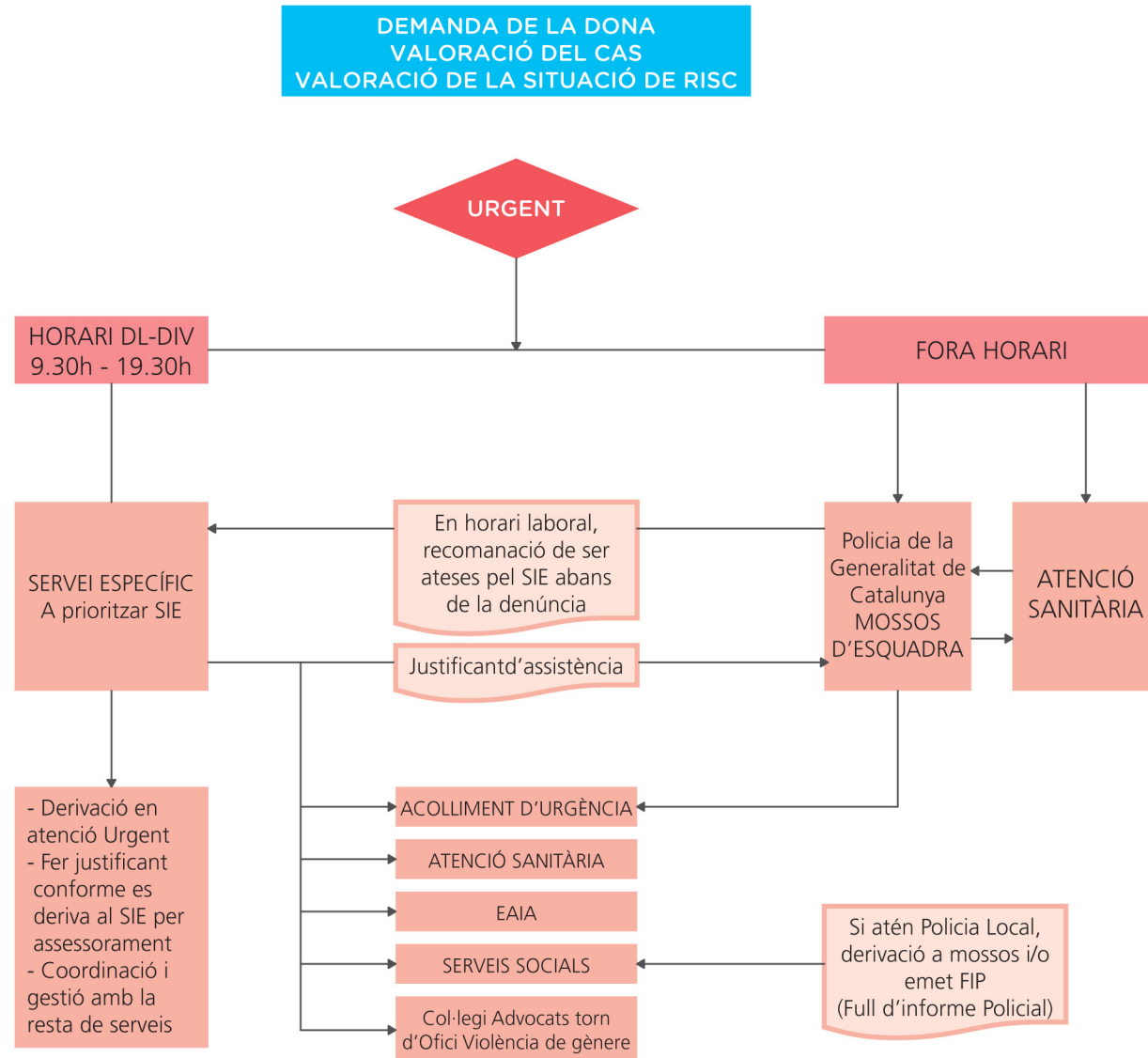
Fora de l'horari esmentat

Fora de l'horari indicat resten a disposició els cossos i forces de seguretat, en aquest cas, Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, i l'atenció sanitària.

- L'atenció sanitària seguirà el protocol intern en aquests casos (es pot trobar en el punt de recursos)
- Mossos d'esquadra tindrà la potestat, en cas necessari, d'activar l'acolliment d'urgència.

ATENCIÓ
Punt 8 del Protocol

ATENCIÓ NO URGENT

L'atenció no urgent, es divideix també entre aquells casos sobre els que hi ha una sospita i aquells que fan demanda de forma més explícita.

En les situacions de DEMANDA IMPLÍCITA:

- Qualsevol professional haurà de poder facilitar informació, orientació i assessorament per tal de possibilitar la identificació de necessitats concretes i formulació de demanda d'ajut.
- Es proposa doncs, que a partir de l'escolta activa es treballi per a poder convertir la demanda implícita en explícita.
- Per això, serà important que els i les professionals dels serveis puguin comptar amb formació específica per a la detecció, eines per a realitzar les preguntes pertinents, identificació de la violència masclista i, sobretot, informació actualitzada de la xarxa i els recursos, ja que un bon coneixement i presentació de la xarxa afavoreix que la derivació tingui èxit.

En les situacions de DEMANDA EXPLÍCITA:

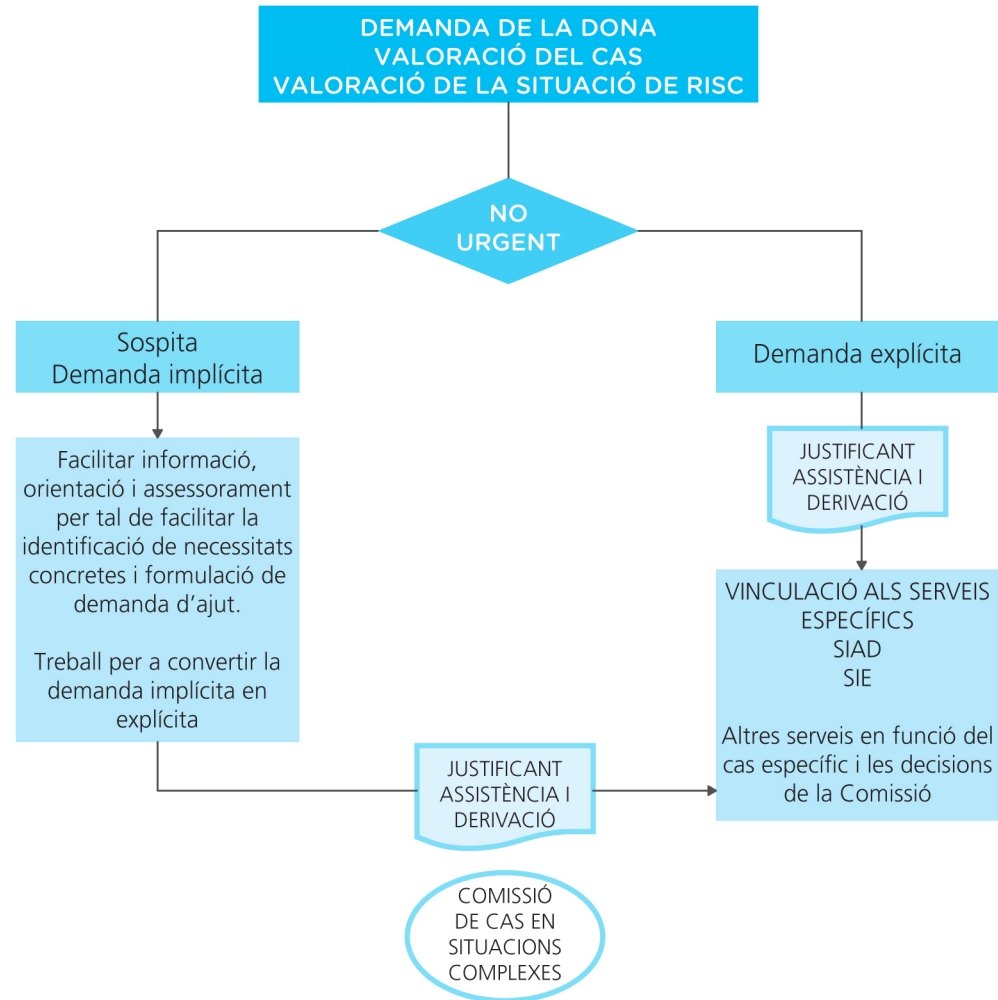
- Es proposa la vinculació al servei d'atenció específica, de forma genèrica al SIE.
- En alguns casos però, on la demanda versa més sobre informació s'aconsella derivar al SIAD. Així mateix, també es considera adequat derivar al SIAD quan la derivació a un servei de violència masclista com el SIE pugui considerar-se poc recomanable: bé perquè la violència no està identificada i podria generar molta resistència, bé perquè resulta més fàcil presentar un servei de caire més generalista.
- O bé a serveis especialitzats en funció de la demanda.

Com es recull també en l'apartat de detecció, es procurarà el justificant d'assistència i derivació.

Així mateix, per als casos d'especial complexitat, es crearan comissions específiques entre els serveis professionals implicats, per tal de realitzar l'anàlisi del cas i establir-ne un pla de treball.

ATENCIÓ
Punt 8 del Protocol

9

RECUPERACIÓ

9.1. LA RECUPERACIÓ I REPARACIÓ

La recuperació i reparació es defineix com:

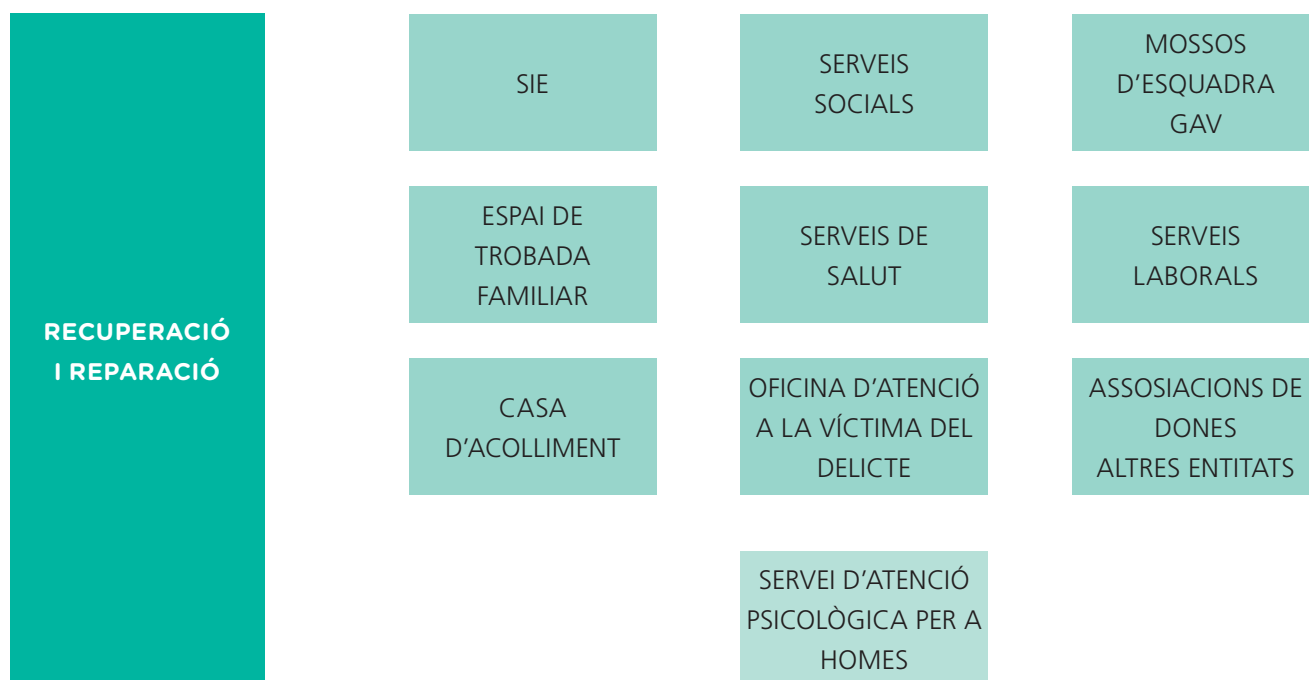
“L’etapa del cicle personal i social on es restableixen els àmbits danyats a causa de les situacions de violència(...) i la reparació com el conjunt de mesures preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en el marc de la violència masclista (jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives, etc.), que contribueixen al restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda”

És important doncs, que les dones i els seus fills i filles a càrrec puguin tenir a l’abast espais on dur a terme aquesta recuperació i reparació, de forma coordinada i especialitzada.

En la comarca es compta amb:

- El SIE, servei d’intervenció especialitzada, com a servei específic per a la recuperació de les dones i els seus fills i filles.
- Serveis Socials. Acompanyament en l’àmbit social
- GAV de Policia de la Generalitat - Mossos d’Esquadra. Seguiment de les Ordres de Protecció, informacions i avisos.
- Serveis de Salut
- Serveis laborals
- Espai de trobada familiar
- Casa d’acolliment
- Servei d’atenció psicològica per homes
- Oficina d’Atenció a la Víctima de Delicte (OAVD)

De tots aquests serveis se’n pot veure la descripció en el punt 11 en les fitxes dels serveis.

10

COMISSIONS I REPTES DE FUTUR

10.1. FUNCIONS I TREBALL DE CAS

L'objectiu de la Comissió Tècnica **del protocol comarcal de l'Anoia** és vetllar per una correcta aplicació del protocol, planificar les accions conjuntes i realitzar un seguiment continu del mateix per assolir els objectius establerts, així com garantir un espai de coordinació efectiu.

Estarà formada pels i les professionals que han format part del nucli dur d'elaboració del protocol, més d' altres serveis que poden incorporar-se de forma puntual o permanent.

Temporalitat i reunions.

- La comissió es reunirà de manera ordinària cada dos mesos i de manera extraordinària sempre que es consideri adient.

Funcions de la comissió:

- Establiment d'un pla de treball anual.
- Planificar estratègies de prevenció.
- Analitzar i planificar estratègies per millorar la detecció.
- Elaborar plans de formació i reciclatge en funció de les necessitats detectades.
- Direcció de les accions oportunes en casos extrems .
- Posada en comú i valoració d'accions a emprendre en casos que siguin competència de més d'un dels agents participants i que calgui consensuar.
- Seguiment de casos d'alta complexitat.
- Avaluació continuada i de millora.
- Establiment de sistemes d'informació que permetin actualitzar la informació i formació de les persones que hi intervenen.
- Elaboració de materials de suport, com ara guies d'intervenció.
- Creació de grups de treball específics.
- Elaboració de protocols específics.

EL TREBALL DE CAS

El treball en xarxa¹⁴ és imprescindible, perquè si no podem treballar casos s'acaba tendint a la ritualització de la intervenció, a l'aplicació de protocols sense valoració crítica o atenció al cas particular.

Evidentment el treball en xarxa necessita de molts supòsits:

- L'ètic, en relació a la participació i coresponsabilitat
- L' epistemològic, per tal d'entendre com realitzem aquesta construcció del saber, i com cal entendre'l com el resultat d'una elaboració col·lectiva i d'una conversa sostinguda en el "límit entre saber i no saber".
- El metodològic, perquè implica una interacció, no és un sumatori de dades i per tant cal aplicar un sistema que permeti parlar dels casos, i molt especialment de les preguntes que generen i d'allò que no és lineal ni previsible.

A més, els casos presenten dilemes ètics, donat que sovint la intervenció és complexa i cap opció plantejada és bona o dolenta en sí mateixa, sinó plena de matisos.

Per aquest motiu, és molt necessari que les comissions puguin comptar amb un espai de TREBALL DE CAS, entès com un espai que necessitarà:

- Treball en xarxa. Fugir de la cultura individualitzadora per anar cap a la de treball en equip. Aprofitar les crisis, preocupacions per un cas, inquietud professional, allò que genera una sèrie de preguntes concretes al voltant d'una situació.

14 Ubieto, J.R. (2012) La construcción del caso de trabajo en red: teoría y práctica. Ed.UOC.

- La teoria dels cicles com a guia d'actuació. Fugir de la idea de casos com a "riu", de forma continua i poder veure'ls més com a cicles personals o familiars. Entenent que cada persona elabora una sèrie de solucions per a la seva vida i normalment demanarà ajuda davant d'un moment on aquesta inventiva o propostes fallen, per la raó que sigui, i caldrà un acompanyament.
- Disciplina de suport i eines. Calen espais regulars de conversa, comissions de casos; certa utilització de l'escriptura per a la presentació de cas, així com formulació d'hipòtesis, partir de la pròpia explicació de la persona atesa, tenir en compte les eines que podem tenir a l'abast i poden ser d'utilitat per valorar la situació.
- La conversa. Resulta bàsic crear un espai amb llibertat per a parlar, igualtat per a fer-ho i que l'única forma vàlida sigui el millor argument.

10.2. REPTES DE FUTUR

La Comissió Tècnica és molt conscient de que les Violències Masclistes són molt complexes i d'un enorme abast. Per aquest motiu aquest protocol pretén reordenar i actualitzar serveis i procediments, però també es proposa la continuïtat del treball per tal d'anar adaptant el circuit als diversos àmbits de violència (especialment les comunitàries i laborals), poblacions específiques (joves, persones grans...) i tipologies (com ara les violències sexuals).

En aquest sentit, durant els mesos de finalització del document ja s'han començat dues comissions de treball:

- Comissió d'infància i adolescència. Per a la creació d'un circuit d'abordatge de la violència masclista patida pels fills i filles en el nucli familiar.
- Comissió per a l'abordatge de les Mutilacions Genitals Femenines a la Comarca de l'Anoia.

11

FITXES DELS SERVEIS

11.1. SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES (SIAD)

NOM DEL SERVEI

SIAD Anoia, SIAD MICOD, EAD Piera i Masquefa

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

SIAD Anoia: Tècnica referent del Consell Comarcal

SIAD MICOD: Coordinadora SIAD MICOD

EAD: Coordinadora EAD

UBICACIÓ I CONTACTE

SIAD ANOIA

93 8051585 - ext. 5 (coordinació professionals)

Telèfon d'atenció i cita prèvia:

636365631 (atenció dones) 679964676 (atenció a dones nouvingudes CCA)

Correu electrònic: igualtat@anoia.cat ; ead.siad@dae.cat

Consultar horaris per punt d'atenció a l'Annex.

SIAD MICOD

Telèfon d'atenció i cita prèvia:

636365631 (atenció dones)

Correu electrònic: siad@micod.cat ; ead.siad@dae.cat

Pel que fa al SIAD de la Mancomunitat Intermunicipal de la Conca d'Òdena el punts d'atenció són els següents:

Igualada

Espai Cívic Centre (C/ Trinitat, 12)

Centre Cívic de Fàtima (Avda. de la Pietat, 22-24)

Òdena

Ajuntament (Plaça Major, 2)

Vilanova del Camí

Casal d'Entitats. Àrea de Promoció Econòmica (Plaça dels Horts, 1, 3ª planta)

Santa Margarida de Montbui

Ajuntament. Dependències de Serveis Socials (Ctra. de Valls, 57)

La Pobla de Claramunt

Ateneu Gumersind Bisbal (Avda. Catalunya, 9-11)

Consultar horaris per punt d'atenció al Annex.

EAD PIERA/MASQUEFA

93 8045482 (coordinació professionals)

Telèfon d'atenció i cita prèvia:

636.365. 631 (atenció dones)

Correu electrònic: ead.siad@dae.cat

Consultar horaris per punt d'atenció al Annex.

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIADs) són serveis d'informació, assessorament, primera atenció i acompanyament, si escau, amb relació a l'exercici dels drets de les dones en tots els àmbits relacionats amb llur vida laboral, social, personal i familiar. Aquestes intervencions es destinen a totes les dones i molt especialment a les que pateixen situacions de violència masclista.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Tot el territori de la comarca de l'Anoia.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les dones que s'hi adrecin.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

La metodologia del servei es basa en el desenvolupament d'un model d'intervenció multidisciplinar adaptat a la particularitat de cada dona, la fase del procés que està vivint, el grau de consciència del problema, així com les múltiples vicissituds que l'han dut al servei.

Es parteix d'una visió plurimetodològica que inclou diversos models teòrics d'atenció, on les professionals parteixen de diverses mirades i perspectives psicològiques, educatives i jurídiques per abordar les situacions de cadascuna de les usuàries del servei. El marc conceptual d'intervenció del servei es basa principalment en l'intervenció des d'una perspectiva de gènere, el respecte per la diferència i el foment de la igualtat d'oportunitats, el foment per l'empoderament i la visibilitat de les dones.

Els àmbits d'actuació són:

- Prevenció i sensibilització.
- Detecció precoç, especialment de casos de violència.
- Atenció i recuperació.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

Descripció dels espais i les eines de coordinació amb equipaments i organismes d'àmbit públic i/o privat.

- Existeix una coordinació periòdica amb els/les referents dels SIAD's i EAD per al desenvolupament de les activitats, gestió dels espais, derivació i traspàs de casos.
- Hi ha establerta una xarxa de comunicació entre les professionals del territori que intervenen amb les dones.
- Aquestes coordinacions es porten a terme mitjançant correu electrònic, telèfon o trobades presencials de professionals dels serveis.

11.2. SERVEI D'INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA (SIE)

NOM DEL SERVEI

Servei d'Intervenció Especialitzada per a dones en situació de violència masclista i els seus fills i filles a càrrec a la Catalunya Central (SIE de la Catalunya Central).

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Directora del SIE

UBICACIÓ I CONTACTE

Local del SIE de la Catalunya Central

C/ Milà i Fontanals 1, baixos

08700 Igualada

Telèfon: 938048265

Correu electrònic: siecc.bsf@gencat.cat

El SIE resta obert al públic de dilluns a divendres laborables de 9:30 hores a 19.30h, 12 mesos l'any.

DEFINICIÓ DEL SERVEI

El SIE de la Catalunya Central, s'emmarca en la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones en situacions de violència masclista, regulada a la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

És un servei públic especialitzat que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen una situació de violència masclista, i també a llurs fills i filles a càrrec. Incideix també en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària.

Es tracta d'un servei que depèn administrativament de la Secretaria de Família, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, de la Generalitat de Catalunya, i gestionat per DONES AMB EMPENTA i EL SAFAREIG.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

El SIE de la Catalunya Central, presta atenció a les comarques del Bages, Osona, Berguedà i l'Anoia.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Les persones destinatàries del mateix són les dones que han estat o estan en situacions de violència masclista així com els seus fills i filles a càrrec.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

El SIE de la Catalunya Central té com a finalitat: oferir informació, atenció i recuperació a les dones que han estat o estan en processos de violència masclista, així com als seus fills i filles a càrrec i, potenciar els programes específics i integrals de prevenció, assistència, reparació i treball en xarxa.

Per tal d'assolir aquests objectius, el SIE incideix en tres eixos d'intervenció: atenció, treball en xarxa i prevenció.

Eix. A. Eix d'Atenció: Atenció a les dones que han estat o estan en situació de violència masclista i els seus fills i filles a càrrec. El seu desenvolupament és l'eix central del centre i vertebrava el Pla d'Atenció i Millora, l'itinerari que es podrà realitzar depenent de les necessitats de la dona, tenint en compte una visió integral i interdisciplinari per aconseguir una recuperació de la violència masclista.

S'entén per recuperació l'etapa del cicle personal i social que fa una dona que ha viscut situacions de violència, mitjançant la qual es produeix el restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda. Aquest procés no té una durada definida, sinó

que està relacionat amb el dany patit, la cronicitat de l'abús, així com la capacitat de resiliència de cadascuna de les persones implicades en el procés.

L'equip de SIE motiva a les dones i llurs fills i filles per tal de reconvertir la necessitat d'ajut en un procés de canvi i transformació que doni a les dones la possibilitat d'assumir la seva autonomia i seguretat personal, en una relació professional - dona d'aprenentatge mutu i de participació, a partir del reconeixement dels recursos personals i superant el discurs del dèficit, és a dir, rescatant i valorant les diferents estratègies que les dones han elaborat per a fer front a la situació en la qual estaven.

Eix B. Treball en xarxa: Implicació i promoció del treball en xarxa, per tal d'assentar les bases per a la coordinació de tots els sistemes que intervenen en el procés de resposta a totes les dones en situació de violència. Es configura el CIE com un espai de consulta específic i de referència a la Catalunya Central. S'ofereix assessorament i suport a les i els professionals del territori i a persones properes a dones que estiguin en una situació de violència.

Eix C. Prevenció i sensibilització: Aquest eix pretén participar i col·laborar en iniciatives comunitàries de prevenció i sensibilització de les violències masclistes i treballar amb la societat civil organitzada per tal d'augmentar la sensibilització vers la problemàtica.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

El SIE treballa coordinadament amb tots els altres serveis que incideixen en el procés de recuperació de les usuàries i els seus fills i filles.

Modalitats ordinàries d'accés al SIE:

Les demandes per utilitzar el servei poden provenir:

- De les pròpies dones.
- Derivades per altres serveis i institucions
- Derivades per la xarxa associativa.

Quan qui deriva la dona és un servei o institució es farà un previ contacte, telefònic o via mail, de coordinació del cas amb les professionals del SIE i es valorarà la urgència.

Pel que fa als serveis derivadors, es prioritza que la dona prengui la iniciativa per demanar visita, però en el cas que el/la professional valori dificultats per part d'aquesta, podrà sol·licitar directament la visita i la dona serà informada pel mateix servei derivador.

Quan es duu a terme una derivació es convenient omplir la fitxa elaborada pel SIE i enviar-la per correu electrònic. A més a més, si es creu adient, també es pot acompanyar d'una trucada i demanar per una consultora per tal de clarificar informació sobre el cas amb l'objectiu d'evitar la victimització secundària (que la dona hagi de reviuire la situació viscuda, a l'haver de repetir la narració de llur situació i dades a moltes professionals en un breu període de temps).

En cas de que se'ns demani una derivació directa a una de les professionals del SIE, respectarem la valoració realitzada pel servei derivant però el circuit d'entrada al SIE inclou passar prèviament pel servei d'acollida per tal de recollir les dades personals i obrir l'expedient.

Quan la situació de la dona ho aconselli, el/la professional derivador pot acompanyar a la dona al SIE per tal de facilitar l'accés al servei i la creació del nou vincle.

Modalitat d'atenció urgent:

En el cas que la demanda sigui urgent, s'atendran les demandes per via telefònica i/o presencial. Es valorarà immediatament el risc d'emergència vital i realitzarà una entrevista d'acollida, oferint seguidament un espai íntim, càlid i reservat per realitzar una primera entrevista i recollir el motiu de consulta.

Un cop valorat el risc d'emergència vital, amb els indicadors objectius de risc, si n'hi ha, s'oferirà una resposta dirigida a contenir emocionalment a la dona atesa, i alhora, ajudar a determinar amb ella les necessitats immediates en relació a la seva salut física i psicològica i dels seus fills i filles. D'altra banda, s'engegaran les primeres gestions, dirigides fonamentalment a garantir la seguretat i la integritat de les dones i llurs fills i filles.

11.3. SERVEI DE LLAR D'ACOLLIDA PER A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA I ELS SEUS FILLS I FILLES.

NOM DEL SERVEI

Llar d'acollida d'urgències per a dones víctimes de violència de gènere, de Càritas Arxiprestal Anoia-Segarra (en conveni amb el Consell Comarcal de l'Anoia).

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Directora Llar (Càritas)

Tècnica de regferència (Consell Comarcal Anoia)

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Llar d'acollida d'estada limitada amb caràcter d'urgències per a dones majors d'edat soles, embarassades i/o amb fills/es menors d'edat en situació d'haver patit maltractament psíquic i/a físic o assetjament.

El temps d'estada màxim a la llar serà de 15 dies.

Esdevé un recurs per la família i també pels professionals de referència per tal que tinguin el marge d'acció que els permeti articular altres recursos més estables i completar el diagnòstic fins que es trobi un recurs més adequat a la seva situació.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Projecte d'àmbit comarcal (comarca de l'Anoia), en el qual hi tenen accés prioritàriament les dones ateses pels organismes i institucions comarcals, però serà un recurs obert a tots aquells serveis que ho requereixin, i en el que es valori que pot donar suport a cada situació familiar.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Dones majors d'edat soles, embarassades i/o amb fills/es menors d'edat en situació d'haver patit maltractament psíquic i/o assetjament, quedant exclosos els casos de consum de tòxics i malalties mentals sense tractament.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

L'objectiu del treball amb les dones serà la contenció de la situació de crisi, i caldrà un treball d'observació i valoració (junt amb les professionals derivants) per un millor diagnòstic.

Les dones tindran atenció psicològica durant l'estada, i assessorament jurídic quan així ho sol·liciti la pròpia interessada de manera voluntària. Així mateix es garantirà l'atenció més convenient als fills/es menors que acompanyin la dona durant la seva estada.

PROTOCOL INTERN

Circuit d'accés a la llar:

Protocol d'urgències (Horari Serveis Socials / SIE)

FASE PRÈVIA D'INGRÉS

- Recepció de la demanda telefònica. Valoració immediata de la idoneïtat del recurs segon el perfil de la dona i els criteris d'accés.
- Complimentar el document de sol·licitud de plaça.
- Complimentar un document de compromís entre el professional de referència (Treballador/a Social del cas) i la direcció de la llar.

FASE D'INGRÉS

- Presentació Informe Social del cas per part del professional que deriva (en les 24 hores posteriors a l'ingrés).
- Complimentar el document de compromís entre la dona i la direcció de la llar.
- Autorització mèdico-sanitària.

FASE D'ESTADA

- Reglament règim intern.
- Expedient expulsió.
- Document d'informació de l'expulsió a la DGAIA (fora horari SSSS)

FASE DE SORTIDA

- Complimentar document de finalització de l'estada.
- Informe-observació.

PROTOCOL D'EMERGÈNCIES.

De dilluns a divendres de 20h a 8h

Festius i caps de setmana de 8h a 8h (24h)

FASE PRÈVIA D'INGRÉS

- Recepció de la demanda telefònicament.
- Document sol·licitud plaça d'emergències (des del servei que deriva: cossos policials...)

FASE D'INGRÉS

- Acollida
- Document d'acceptació dels recurs amb caràcter d'emergències.

FASE DE TRANSICIÓ D'EMERGÈNCIA A URGÈNCIA

- S'inicia el protocol d'urgència.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

- Coordinació amb SIAD per l'atenció psicològica i jurídica a les dones, si s'escau.
- Coordinació amb SIE Catalunya Central per derivació, acompanyament i seguiment dels casos atesos a la Llar d'acollida.
- Coordinació amb els Serveis Socials d'Atenció Primària referents pel seguiment dels casos atesos a la Llar.
- Coordinació amb el Cos de Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i les Polícies Locals pel trasllat de les dones a la llar.
- Coordinacions amb altres serveis del territori implicats en cada cas (serveis sanitaris, col·legi d'advocats, serveis d'ocupació...).

11.4. SERVEIS SOCIALS CONSELL COMARCAL DE L'ANOIA

NOM DEL SERVEI

Serveis Socials Consell Comarcal de l'Anoia

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Departament de Benestar Social i Atenció a la ciutadania

UBICACIÓ I CONTACTE

Consell Comarcal de l'Anoia - Departament de Benestar Social

Plaça Sant Miquel, 5

Telèfon: 93 805 15 85

Horari: de dilluns a divendres de 8h a 15h

Correu electrònic: s.socials@anoia.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Els Serveis Socials d'Atenció Primària, són els serveis més pròxims a la ciutadania, contribuint a aconseguir la millora del benestar social més alt possible de la població de l'àrea territorial que atén. Els SSAP fan tasques d'atenció, informació, prevenció, assessorament i si s'escau derivació a altres serveis especialitzats, intervenint en l'àmbit individualitzat, familiar i comunitari.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

El Consell Comarcal de l'Anoia té competència en els Serveis Socials d'Atenció Primària de tots els municipis de la comarca de l'Anoia, menys al municipi d'Igualada.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que s'hi adrecin.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Els Serveis Socials d'Atenció Primària Municipals, quan es trobi una dona maltractada que reconegui la seva problemàtica (amb o sense denúncia) farà un estudi inicial de la seva situació personal, familiar i del seu entorn, i valorarà si s'escau buscar allotjament alternatiu (fondes a la ciutat, casa d'acollida d'emergència...).

- Es posarà en contacte amb l'allotjament fent les gestions oportunes.
- Des del Serveis Socials es faran càrrec del desplaçament de la dona i de les despeses d'aquest desplaçament.
- Adreçar la dona a comissaria de Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra per protecció i denúncia.
- Oferir també a la víctima la possibilitat de sol·licitar l'ordre de protecció.

Una vegada resolta la situació d'urgència caldrà continuar treballant a través de plans de treball on hi haurà un compromís de treball on, si s'escau, es tramitaran allotjaments de llarga estada, i posteriorment un seguiment del cas des del territori.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Els SSAP es coordinen amb diferents serveis especialitzats:

- SIE
- SIAD
- Serveis educatius

- Serveis sanitaris (ABS, Hospital, CSM, CASD...)
- Cossos de seguretat (Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra i Polícies locals)

Quan s'hagi produït alguna intervenció per part dels cossos de seguretat s'hauria d'informar als serveis socials del municipi de referència i/o amb el Departament de Benestar Social del Consell Comarcal.

Els FIP (Full d'Informació Policial) es faran arribar al Consell Comarcal. La coordinadora de Serveis Socials els farà arribar a les professionals de cada municipi.

Respecte dels criteris de valoració per part dels cossos de seguretat de la necessitat d'anar a un recurs d'emergència, es valoraran en funció del risc i de la possibilitat de la dona de ser acollida per família extensa.

Respecte al recurs d'Acollida d'urgència, caldrà que la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra envii el full de derivació (veure annex), en el cas de derivació de la dona a un recurs d'allotjament d'emergència. En cas d'utilització del recurs d'allotjament en hotel, s'utilitzarà el formulari adjunt a l'annex.

Posteriorment a aquesta actuació, els Mossos d'Esquadra es posaran en contacte amb la Treballadora Social de cada municipi, fent-li arribar una còpia del document anteriorment esmentat per a informar-les de la intervenció realitzada, per tal que coneguin el treball realitzat.

Es promourà que, a la major brevetat possible, les dones ateses per situació de violència puguin ser ateses pel SIE de la Catalunya central.

11.5. SERVEIS SOCIALS AJUNTAMENT D'IGUALADA

NOM DEL SERVEI

Serveis Socials Bàsics

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Coordinadores del Serveis Socials Bàsics

UBICACIÓ I CONTACTE

Espai Cívic Centre

C/ Trinitat, 12

08700 Igualada

Telèfon: 93 8047581

Horari: matins de dilluns a divendres de 8h a 15h.

Correu electrònic: AJ102serveissocials@aj-igualada.net

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Són el primer nivell del sistema públic de serveis socials. Formats per equips interdisciplinaris de treballador/a social i educador/a social que atenen totes les demandes de la ciutadania en l'àmbit familiar i social.

Tenen com a objectiu apropar la població als diferents recursos i prestacions socials existents, i promoure una millora en la qualitat de vida de les persones amb dificultats personals, familiars i socials. En l'àmbit que és objecte de treball d'aquest protocol les persones destinatàries serien les que es troben en situació de:

- Violència masclista i les diverses manifestacions de violència familiar
- Discriminació per raó de sexe, lloc de procedència, discapacitat, malaltia, ètnia, cultura o religió o per qualsevol altre raó.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Terme municipal d'Igualada

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que s'hi adrecen

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ I CIRCUIT DE DERIVACIÓ

Els serveis socials bàsics poden rebre informació d'una situació de violència masclista a través d'un informe de la Policia Local, de la pròpia víctima o d'altres (com ara serveis especialitzats, educatius, veïns, familiars...). La situació pot ser urgent o no urgent.

Si és urgent, el professional realitzarà una valoració diagnòstica de la situació i decidirà si s'ha de fer només derivació al SIE. O si és a més de la derivació, es realitzarà intervenció des dels Serveis Socials (entrevista, visita al domicili, coordinació amb altres serveis, tramitació recursos (Llar d'acollida de Càritas, Teleassistència Mòbil de Creu Roja, informe per la RAI...)).

Si el cas no és urgent, però si conegut, es realitzarà el mateix circuit d'intervenció i derivació. Si no és urgent i tampoc conegut, es derivarà al SIE.

Des dels Serveis Socials s'estableix un pla de treball conjunt amb els casos.

11.6. EQUIP D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE L'ANOIA (EAIA)

NOM DEL SERVEI

Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de l'Anoia (EAIA)

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Sílvia Capuz, coordinadora de l'EAIA de l'Anoia

UBICACIÓ I CONTACTE

Consell Comarcal de l'Anoia

Pl. St. Miquel, 5.

08700 Igualada

Telèfon: 93 8051585

Correu electrònic: eaia@anoia.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Equip multidisciplinari especialitzat en Infància i Adolescència, que depèn tècnicament de la Direcció General de la Infància i l'Adolescència de Catalunya (DGAIA), i contractualment al Consell Comarcal de l'Anoia (CCA) i que té com a finalitat garantir la protecció efectiva dels infants i adolescents de la Comarca de l'Anoia.

Aquest servei s'adreça a famílies amb situacions multiproblemàtiques: a la vessant educativa, problemes econòmics i laborals, salut mental, de toxicomanies, de desestructuració familiar, violència familiar... entre d'altres situacions que poden dificultar dur a terme adequadament les funcions parentals respecte als fills.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Comarca de l'Anoia

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Infants i adolescents en situació d'alt risc social o desemparament, d'acord amb l'estipulat a la Llei 14/2010 del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i adolescència, i llurs famílies.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

L'EAIA de l'Anoia té dues línies d'intervenció.

Atenció individualitzada:

A. Fase d'assessorament: Quan des dels SSB es detecta una situació de risc greu i/o complexa que necessita les orientacions i indicacions d'un equip especialitzat en infància i adolescència sol·liciten l'assessorament a través d'una fitxa on es descriu el cas.

En aquesta fase, s'orienta als professionals dels SSB sobre les intervencions que aquests puguin realitzar, tenint com a objectiu prioritari valorar la situació de l'infant o l'adolescent en el seu nucli de convivència. En aquesta fase la referència del cas és el SSB. Si la gravetat dels indicadors d'alt risc detectats requereix la intervenció de l'EAIA, el cas passa a fase d'estudi.

B. Fase d'estudi: L'EAIA serà l'encarregat de fer l'estudi de la situació amb l'objectiu de fer la proposta d'una mesura concreta. Mentre l'EAIA fa l'estudi, tots els serveis continuaran intervenint amb la família, mantenint les coordinacions i intervencions oportunes. Aquesta fase finalitza amb la valoració de si hi ha o no situació de desemparament i prenent les mesures oportunes. En els casos en que la gravetat dels indicadors detectats així ho indiqui, es realitzarà l'estudi de forma prioritària.

D'altres vies d'entrada de demanda d'estudi seran les que vinguin derivades per DGAIA o via judicial, ja que s'ha detectat una possible situació d'alt risc des d'aquests òrgans.

C. Fase de seguiment: La fase de seguiment s'inicia en els casos on es fa efectiva una mesura de protecció administrativa. L'EAIA realitzarà un seguiment de la família i valorarà la seva evolució.

Amb aquest objectiu, l'equip realitzarà entrevistes de seguiment amb l'infant o l'adolescent, amb els pares, amb família extensa i també es coordinarà amb els professionals i serveis que estiguin intervenint.

Treball comunitari

Un dels objectius de l'EAIA de l'Anoia ha estat el treball de prevenció. Aquest es concreta mitjançant dos projectes de treball comunitari:

- A.** Espai d'intercanvi: Espai de suport, dirigit per una psicòloga, adreçat a famílies que tenen la guarda d'un infant o un adolescent on es comparteixen experiències, dubtes, pors, necessitats relacionades amb la situació d'acollida, etc.
- B.** Espai familiar: Espai supervisat i dirigit adreçat a mares amb fills de 0 a 3, on es treballen, a partir de la dinàmica grupal i la pròpia interacció mare-fill, aspectes relacionats amb la criança, l'educació i la relació sana de les mares amb els seus fills, per tal de prevenir situacions de risc i millorar la seva atenció.

11.7. CONSORCI SANITARI DE L'ANOIA - HOSPITAL D'IGUALADA

NOM DEL SERVEI

Consorci Sanitari de l'Anoia - Hospital d'Igualada

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

UBICACIÓ I CONTACTE (ATENCIÓ 24 HORES)

HOSPITAL D'IGUALADA

Avda. Catalunya, 11

08700 Igualada

Tel. 93 8075500 (centraleta)

SERVEI D'URGÈNCIES (ATENCIÓ 24 H.)

Lecco, 22

08700 Igualada

Tel. 938075577

DEFINICIÓ DEL SERVEI

El Consorci Sanitari de l'Anoia - Hospital d'Igualada és una institució pública de caràcter associatiu, amb personalitat jurídica pròpia i independent de la dels seus membres, que compta entre els seus membres, amb representants del Servei Català de la Salut, de l'Ajuntament d'Igualada i del Consell Comarcal de l'Anoia. El seu objectiu principal és l'execució d'activitats hospitalàries, assistencials, preventives, rehabilitadores, docents i d'investigació al servei, principalment, de la població resident en l'àmbit sanitari de la comarca de l'Anoia i la seva àrea d'influència. Ofereix atenció sanitària especialitzada i sociosanitària a la població.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

La seva àrea d'influència correspon al Sector Sanitari de l'Anoia que inclou les poblacions que integren la comarca de l'Anoia i els municipis de Sta. Coloma de Queralt, Biosca, Torà, La Molsosa i Pinós.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que s'hi adrecen.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Davant d'una dona que ha sofert o sembla haver sofert violència, es plantegen tres escenaris diferents. Cal tenir en compte:

1. Dona que presenta indicadors de sospita però que manifesta no patir violència:

- Fer una reflexió conjunta amb la dona de la situació de sospita de l'existència de violència.
- Preguntar activament a la dona si pateix violència.
- Si la dona confirma aquesta situació, s'ha de valorar la seguretat i, en funció de si es troba en una situació de perill extrem o no, s'ha de procedir al pla d'actuació que correspongui (2 o 3).
- Si no la confirma, però no descartem la sospita, facilitarem targeta d'informació sobre el Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE*)

2. Dona que afirma patir violència però que no es troba en perill extrem:

- Fer una reflexió conjunta amb la dona de la situació en la qual es troba. Dir-li que la violència és un delictes i que té dret a denunciar-ho. Informar-la de que enviem al jutjat un informe judicial que notifica l'agressió que ha patit.
- Oferir visita en aquell moment amb la Treballadora Social de l'hospital (mòbils 6128, 6203, 6108). Fora d'horari laboral contactar a través del mail tgonzalez@csa.cat fent constar el número d'HC i el telèfon al que la dona vol rebre la trucada.
- Facilitar informació sobre el SIE.

3. Dona que afirma patir violència i es troba en perill extrem:

- Fer una reflexió conjunta amb la dona fent-la conscient del perill i plantejant-li les possibles estratègies a seguir. Explicar-li que la violència és un delictes i que té dret a denunciar-ho. Informar-la que enviem al jutjat un informe judicial que comuniqui l'agressió que ha patit.
- Contacta amb el Mossos d'Esquadra Telf: 93 875 98 40 (Igualada) Tel. general 112
- Posar-la en contacte amb el personal de treball social. Si és fora d'horari laboral contactar a través del mail tgonzalez@csa.cat fent constar el número d'HC i el telèfon al que la dona vol rebre la trucada

(*) SIE: C/ Milà i Fontanals,1 bxs. - 08700 Igualada, Tlf. 93 804 82 65, siecc.bsf@gencat.cat

Circuits de derivació a altres serveis: Es realitzen coordinacions amb els diferents serveis de la xarxa sanitària (ABS, Hospitals de tercer nivell) i social (serveis socials d'atenció primària i altres serveis especialitzats).

11.8. CONSORCI SANITARI DE L'ANOIA - CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS (CSMA)

NOM DEL SERVEI

Centre de salut mental d'adults (CSMA).

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Director del servei de psiquiatria i salut mental

UBICACIÓ I CONTACTE

Carrer Bèlgica, 5.

08700 Igualada.

Telèfon: 93 8075700

Horari: de dilluns a divendres de 8 a 15 h

Correu electrònic: atarda@csa.cat

Persona referent en violència masclista: Treballadora Social de Salut Mental

DEFINICIÓ DEL SERVEI

El CSMA és un recurs d'atenció especialitzada ambulatoria i de suport a l'atenció primària de salut. Els equips que presten aquesta atenció són multidisciplinaris i estan formats per psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials i personal d'infermeria, entre d'altres.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Comarca de l'Anoia i municipi de Santa Coloma de Queralt.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Adults a partir de 18 anys.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Es basa en els següents objectius:

1. Informació a la població sobre la salut i la malaltia mental
2. Assistència mèdica i psicològica, orientació i tractament dels trastorns mentals
3. Suport i/o tractament psicosocial per a les famílies de persones malaltes afectades
4. Coordinació amb altres recursos assistencials, socials i jurídics
5. Prevenció de la malaltia mental: activitats divulgatives, tallers psicoeducatius, assessorament a grups o entitats

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Sempre que s'ha de derivar alguna persona a un altre servei es fa mitjançant full de derivació del servei en qüestió i de forma confidencial.

11.9. CONSORCI SANITARI DE L'ANOIA - CENTRE D'ATENCIÓ I SEGUIMENT A LES DROGODEPENDÈNCIES (CASD)

NOM DEL SERVEI

Centre d'Atenció a les Drogodependències de l'Anoia

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Director del servei de psiquiatria i salut mental

UBICACIÓ I CONTACTE

Carrer Bèlgica, 5

08700 Igualada.

Telèfon: 93 8075702

Horari: de dilluns a divendres de 8h a 15h

Correu electrònic: TFelipe@csa.cat; aandreugr@csa.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

El CASD és un recurs d'atenció especialitzada ambulatoria. Els equips que presten aquesta atenció són multidisciplinaris i estan formats per psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials i personal d'infermeria, entre d'altres.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Comarca de l'Anoia

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Adults/es a partir de 18 anys.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Es basa en els següents objectius:

1. Informació a la població sobre les drogodependències
2. Atenció integral de les drogodependències oferint tractament mèdic i psicològic així com una intervenció en les problemàtiques socials que se'n deriven.
3. Suport i/o tractament psicosocial per a les famílies de persones malaltes afectades
4. Coordinació amb altres recursos assistencials i comunitaris per tal de facilitar la rehabilitació i reinserció de les persones que pateixen una drogodependència.
5. Prevenció de la malaltia mental: activitats divulgatives, tallers psicoeducatius, assessorament a grups o entitats

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Sempre que s'ha de derivar alguna persona a un altre servei es fa mitjançant full de derivació del servei en qüestió i seguint la Llei de protecció de dades.

11.10. EQUIPS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA – COMARCA ANOIA

NOM DEL SERVEI

Equips d'Atenció Primària - Comarca de l'Anoia

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Eva Martínez (llevadora de l'Equip d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva)

UBICACIÓ I CONTACTE

EQUIP ATENCIÓ PRIMÀRIA	ADREÇA I TELÈFON	HORARIS
EAP Igualada 2	Bèlgica, 5 08700 Igualada Tel.: 93 807 58 00 Fax.: 93 806 88 28	De dl a dv. de 8 a 21h i ds de 8 a 15h. Ds de 15 a 21h, dg i festius de 8 a 21h al CAP Anoia. Fora d'aquest horari truqueu al 061 CatSalut Respon o ds de 15 a 21h, dg i festius de 8 a 21h adreceu-vos al PAC del CAP Anoia o al PAC de l'hospital d'Igualada
EAP Anoia Rural	Pg. Verdaguer, 170, 3 ^a planta Tel.: 93 805 61 04	Tots els dies de 8 a 21h (inclosos caps de setmana i festius). En horari nocturn (21 a 8h): dirigir-se al PAC de l'Hospital d'Igualada i en cas de consulta telefònica al 061 CatSalut Respon.
EAP Igualada 1	Pg. Verdaguer, 170, 3 ^a planta Tel.: 93 805 35 00	Tots els dies de 8 a 21h (inclosos caps de setmana i festius). En horari nocturn (21 a 8h): dirigir-se al PAC de l'Hospital d'Igualada i en cas de consulta telefònica al 061 CatSalut Respon .
EAP Calaf	Ctra. Llarga, s/n 08280 Calaf Tel.: 93 869 87 79	De dl a div. de 8 a 21h . Fora d'aquest horari: atenció continuada al telèfon 061 CatSalut Respon o Atenció Continuada al mateix centre.
EAP Capellades	Torrenova, 18 08786 Capellades Tel.: 93 801 16 91	Tots els dies de 8 a 21h (inclosos caps de setmana i festius). En horari nocturn (21 a 8h): dirigir-se al PAC de l'Hospital d'Igualada i en cas de consulta telefònica al 061 CatSalut Respon .
EAP Piera	Avda. Carretera d'Igualada, 62 08784 Piera Tel.: 93 778 84 95	De dl a div. de 8 a 21h . Fora d'aquest horari: atenció continuada al telèfon 061 CatSalut Respon o Atenció Continuada al mateix centre.
CAP Santa Margarida de Montbui	La Fàbrica, 9 08710 Santa Margarida de Montbui Tel.: 93 801 73 00	Tots els dies de 8 a 21h (inclosos caps de setmana i festius). En horari nocturn (21 a 8h): dirigir-se al PAC de l'Hospital d'Igualada i en cas de consulta telefònica al 061 CatSalut Respon.
CAP Santa Colom de Queralt	C. de la Segarra, s/n 43420 Santa Coloma de Queralt Tel.: 977 88 07 78	De dl a div. de 8 a 21h.
CAP Vilanova del Camí	Crta. de la Pobla, 74 08788 Vilanova del Camí Tel.: 93 806 33 02	Tots els dies de 8 a 21h (inclosos caps de setmana i festius). En horari nocturn (21 a 8h): dirigir-se al PAC de l'Hospital d'Igualada i en cas de consulta telefònica al 061 CatSalut Respon.

DEFINICIÓ DEL SERVEI

L'Atenció Primària (AP) de salut és l'atenció de primer contacte longitudinal, integral i coordinada. És una eina fonamental per oferir a la població una cobertura sanitària basada no només en tecnologies i terapèutiques específiques, sinó en una atenció integrada en un context social, en què l'usuari/ària és autor/a i responsable i participa de les decisions.

Així mateix, l'AP permet apropar la resolució de la majoria dels problemes de salut a l'entorn quotidià de la població i fins al mateix domicili, vetllant per la promoció de la salut, la prevenció i guarició de les patologies, en un marc de qualitat i orientació al client.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Comarca de l'Anoia

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que s'hi adrecin.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

- 1. PREVENCIÓ PRIMÀRIA** Realització d'actuacions educatives i socials orientades a la igualtat entre gèneres, així com donar suport a les entitats que treballen en aquesta línia.
- 2. PREVENCIÓ SECUNDÀRIA** Detecció activa a la consulta i a la comunitat a partir d'uns indicadors establerts
- 3. PREVENCIÓ TERCIÀRIA** Valoració tipus de risc, temporalitat de la situació (aguda o crònica) i establir un pla d'actuació.

CIRCUIT DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Quan es detecta un cas de violència masclista a la consulta, inicialment es fa una valoració del risc, i es classifica en:

1. DEMANDA IMPLÍCITA NO URGENT

Dona que presenta indicadors de sospita però que manifesta no patir violència de cap tipus.

El professional d'AP donarà informació, orientació i assessorament per tal de facilitar la identificació de les necessitats concretes i formulació de la demanda d'ajut, i s'intentarà la vinculació de la dona als serveis especialitzats existents. Es farà constar diagnòstic a l'ecap.

Servei de referència: Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) telèfon de contacte: 636 36 56 31 i 93 804 5482 (exclusiu per als professionals).

2. DEMANADA EXPLÍCITA NO URGENT

Dona que afirma patir violència masclista però en aquest moment no es troba en perill extrem.

El professional d'AP donarà informació, orientació i assessorament per tal de facilitar la identificació de les necessitats concretes i formulació de la demanda d'ajut, i s'intentarà la vinculació de la dona als serveis especialitzats existents, i es farà la derivació al Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE). Es farà constar diagnòstic a l'ecap.

La derivació pot fer-se per contacte telefònic al número: 93 804 8265 de dilluns a divendres de 9'30h. a 19'30h.

Per correu electrònic a l'adreça: siecc.bsf@gencat.cat i emplenant la fitxa de derivació.

3. AGRESSIÓ SEXUAL

Es deriva a la dona al servei d'urgències de ginecologia de l'Hospital d'Igualada amb full de derivació Circuit d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP), on la visitarà el professional de medicina forense juntament amb el ginecòleg/ginecòloga.

A la consulta d'AP es recomana a la dona no rentar ni canvi de roba, i en cas de fel·lació, en la mesura del possible, s'intentarà evitar la presa de líquids o aliments abans del reconeixement a l'Hospital.

No cal fer comunicat judicial, es farà al servei d'urgències de l'Hospital.

4. DEMANDA URGENT

Dona que es troba en una situació de perill extrem per violència masclista.

A la consulta d'AP es dona l'atenció sanitària i si cal derivació a l'Hospital d'Igualada en funció del grau de lesions. S'informa sobre els recursos existents. Es fa comunicat judicial, es contacta amb el SIE per a valoració prèvia abans d'anar a la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra. Fora de l'horari d'atenció del SIE, es deriva directament a Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra.

- En l'atenció als Mossos d'Esquadra es notifica l'agressió i es prenen les mesures pertinents i, si cal, la deriven a la casa d'acollida.
- El telèfon de contacte del servei de Mossos d'Esquadra és el 938759840 i el correu electrònic és el ITPG9125@gencat.cat.

11.11. EQUIP D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC (EAP)

NOM DEL SERVEI

EAP B-38 Anoia

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Directora del Servei Educatiu

UBICACIÓ I CONTACTE

Edifici Escola Garcia Fossas

Carretera de Manresa, 65. 2n pis

Telèfon: 93 8041531

Correu electrònic: a8900301@xtec.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

L'Equip d'Assessorament Psicopedagògic és un Servei Educatiu depenent del Departament d'Ensenyament que té com a objectiu prioritari l'avaluació psicopedagògica i social de l'alumnat des de l'inici de l'escolaritat fins a la finalització de l'escolarització obligatòria (3-16 anys), per tal de detectar alteracions personals i de l'entorn que impliquin un desajust significatiu en el procés d'aprenentatge dels menors. Forma part d'aquesta valoració l'observació individual del menor, la recollida d'informació sobre l'entorn familiar i les mesures adoptades a nivell escolar, així com la coordinació amb serveis externs a l'entorn escolar.

Quan aquestes dificultats d'aprenentatge esdevenen cròniques, es pot dir que menor presenta necessitats educatives especials, bé derivades de problemàtiques individuals (discapacitats) o bé derivades de situacions socials desfavorides, i això comporta fer el seguiment de la seva evolució al llarg de tota l'escolaritat.

D'aquesta intervenció, sovint es desprenen actuacions d'assessorament a docents i orientacions a les famílies, per tal de fer una intervenció global i coordinada que ajudi a la millora l'aprenentatge del menor.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Comarca de l'Anoia.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Alumnat dels centres educatius de la comarca, així com les seves famílies, personal docent i altre personal de suport.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

1. Anàlisi de la demanda que fa el centre escolar.
2. Recollida d'informació sobre el desenvolupament del menor: Entrevista amb els docents, entrevista amb la família, coordinacions amb els serveis externs que intervenen.
3. Valoració psicopedagògica de l'alumne/a.
4. Retorn dels resultats als docents i a la família.
5. Adopció de mesures d'atenció a la diversitat en el centre, quan és necessari.
6. Derivació a serveis externs, quan és necessari.
7. Assessorament a docents per a l'abordatge de les dificultats escolars.
8. Orientacions a les famílies.
9. Seguiment i orientació acadèmica al llarg de l'escolaritat obligatòria.
10. Orientació en l'escolaritat postobligatòria.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

L'EAP treballa en xarxa amb altres serveis de la comarca de l'Anoia, fent coordinacions periòdiques amb Serveis Socials, EAIA, pediatres de les ABS, Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ), Centres de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP) i centres de tractament privats. Aquestes coordinacions es poden ampliar a altres serveis sempre que l'atenció que ha de rebre el menor així ho requereix.

Hi ha establerts mecanismes de derivació amb pediatres, CSMIJ i Serveis Socials.

Quan es detecta a través de l'alumne/a una situació de violència masclista i aquesta és confirmada en entrevista amb la mare del menor, n'informem als Serveis Socials de la zona i derivem la dona al SIE.

11.12. ESPAI DE TROBADA FAMILIAR

NOM DEL SERVEI:

Espai de trobada familiar

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA:

Glòria Garcia Ruiz

Laura Jorba Rehués

Carme Vilarmau Piñero

UBICACIÓ I CONTACTE:

Carrer Les Comes, 34

08700 Igualada.

Tel. 93 803 07 89

Correu electrònic: gloria.garcia@creuroja.org; igualtat@anoia.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI:

Aquest servei ofereix un espai neutral supervisat per professionals que afavoreixi el manteniment de la relació entre l'infant i els seus progenitors quan, en una situació de separació o divorci o de qualsevol altre supòsit d'afectació a les relacions paterno-filials, l'exercici del dret de visita s'interromp o bé és de compliment difícil o conflictiu.

Representa un punt de transició on pares no custodis i família extensa es preparen per assolir un vincle afectiu que preservi la seva relació futura.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ:

Comarca de l'Anoia

POBLACIÓ DESTINATÀRIA:

Famílies en processos de separació divorci conflictiu a les quals els calgui un espai neutral per al compliment del règim de visites per als seus fills/es i, en determinats casos d'exercici de la tutela dels infants per part de l'Administració Pública.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ:

La derivació al servei es realitzarà per sentència Judicial, o bé per derivació de l'EAIA.

Les famílies faran una primera entrevista amb la coordinadora del servei per concretar el calendari i conèixer les normes de funcionament de l'espai. En aquesta entrevista se signaran els compromisos d'ambdues parts i el compromís de confidencialitat.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

Sempre que s'ha de derivar alguna persona a un altre servei es fa mitjançant full de derivació del servei en qüestió i de forma confidencial.

11.13. SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLÒGICA PER HOMES

NOM DEL SERVEI:

Servei d'atenció psicològica per a homes (SAPH)

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA:

Verònica Amezcua Núñez

Carme Vilarmau Piñero

UBICACIÓ I CONTACTE:

Plaça de Sant Miquel, 5

08700 Igualada.

Telèfon: 938051585

Horari: divendres de 12h a 17h

Correu electrònic: psicoanoia@gmail.com; igualtat@anoia.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI:

Aquest servei s'adreça a **homes** que acudeixen als serveis socials per demanar ajut o suport per a la superació de les seves dificultats.

Té una doble orientació, d'una banda s'adreça a la prevenció de la violència intrafamiliar a través de l'acompanyament psicoterapèutic en situacions pèrdua de la feina i/o d'estatus socioeconòmic, de l'habitatge, de prestacions econòmiques, separacions matrimonials, impossibilitat de reagrupament familiar, pèrdua de custòdies filials, dol migratori, etc. i de l'altra, atendre a aquells homes que han exercit maltractament vers les seves parelles per tal que puguin modificar les seves pautes relacionals.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ:

Comarca de l'Anoia.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA:

Joves i adults a partir de 16 anys en situació de fragilitat social/risc d'exclusió.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ:

Es basa en els següents objectius:

1. L'accés al servei és únicament per derivació professional.
2. En la primera entrevista es realitza una anamnesi i es valora la possibilitat de continuar atenent el cas. Si no es pot atendre es comunica al servei derivador.
3. La periodicitat i durada de l'atenció es determina en funció de les necessitats del cas.
4. Es mantenen coordinacions amb d'altres recursos de la xarxa per tal de garantir la intervenció integral i coordinada per a la resolució de les necessitats de la persona.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

Sempre que s'ha de derivar alguna persona a un altre servei es fa d'acord amb el servei derivador, mitjançant full de derivació i, seguint la Llei de protecció de dades.

11.14. POLICIA DE LA GENERALITAT – COS DE MOSSOS D'ESQUADRA

NOM DEL SERVEI

Polícia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Agent d'atenció a la víctima

UBICACIÓ I CONTACTE

Comissaria d'Igualada. Avinguda dels Països Catalans, núm. 20-22. 08700 Igualada

Telèfon: 93 8759840. Correu electrònic: ITPG9125@gencat.cat

Grup d'Atenció a la Víctima (GAV)

Extensió 64580/64519

DEFINICIÓ DEL SERVEI

La comissaria d'Igualada disposa d'un grup especialitzat en violència Masclista i/o domèstica, el Grup d'Atenció a la Víctima (GAV). Aquest grup atén, informa, assessora, deriva i fa seguiment dels casos que té coneixement relacionats amb situacions de violència familiar.

Una de les funcions d'aquest grup està encaminada a donar un tractament policial i específic a la víctima dels delictes relatius a la violència domèstica, així com el control de les proteccions judicials en el marc de la comarca de l'Anoia, intentant reduir al màxim la victimització.

Els Mossos d'Esquadra també atenen les consultes de les persones que, malgrat no volen denunciar, busquen assessorament i recolzament. A part, cal tenir sempre en compte la possible intervenció policial d'ofici, ja que aquests delictes són públics i els funcionaris policials tenen l'obligació de comunicar-los d'ofici a l'autoritat judicial o al Ministeri fiscal.

A banda d'aquest servei esmentat, els Mossos d'Esquadra també disposa del Grup Regional d'Atenció a la Víctima amb seu a Manresa, des del qual es coordina i es dona suport a les comissaries de la Regió Policial Central, entre elles l'Anoia.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Tota la comarca de l'Anoia. Tenint en compte que atenen a qualsevol persona que s'adreci a aquest servei sigui d'on sigui.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que s'adrecin al servei.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Les víctimes de violència domèstica seran acollides pel GAV de dilluns a divendres. A les nits, caps de setmana, festius o en absència del grup especialitzat, seran acollides a l'Oficina d'Atenció al ciutadà, en servei les 24 hores del dia.

El GAV acull les víctimes amb personal dels Mossos especialment format, en un espai diferenciat; allà informa i orienta a la víctima. La denúncia la pren l'oficina d'Atenció al ciutadà on els agents també estan formats i sensibilitzats en aquesta problemàtica.

Posteriorment a la denúncia, el GAV en fa un seguiment que consisteix en fer entrevistes periòdiques (personals o telefòniques) per tal de saber la situació de la víctima i comprovar que es compleixen les possibles mesures de protecció emeses per l'autoritat judicial.

PAUTES D'ACTUACIÓ

Els Mossos d'Esquadra segueixen pautes d'actuació diferents segons si la persona agredida es persona a les seves dependències, o bé si han estat requerits per una intervenció d'urgència, prèvia trucada al 112, tant de la víctima, com de la seva xarxa social,

com de qualsevol agent implicat en el circuit:

Atenció d'urgència prèvia trucada al 112

1. Personació i atenció en el lloc dels fets a la víctima, prèvia trucada al 112 efectuada per la pròpia víctima i/o testimonis o d'altres, per la seva xarxa social o per qualsevol agent que intervingui en casos d'urgències.
2. Acompanyament a la víctima a un centre d'assistència, si la situació ho requereix i abans de presentar denúncia i demanar l'ordre de protecció.
3. Valorar la possibilitat de detenir a l'agressor segons cada situació.
4. Acompanyament de la víctima a la comissaria, si aquesta ho demana en aquells moments per interposar denúncia i demanar protecció.

Atenció a les dependències dels Mossos d'Esquadra quan la víctima es persona a denunciar.

1. Les víctimes de violència Masclista i/o domèstica seran acollides pel Grup d'Atenció a la Victima de dilluns a divendres. A les nits, caps de setmana, festius o en absència del grup especialitzat, seran acollides a l'Oficina d'Atenció al ciutadà, en servei les 24 hores del dia.
El Grup d'Atenció a la Victima acull les víctimes amb personal dels Mossos especialment format, en un espai diferenciat; allà informa i orienta a la víctima. La denúncia la pren l'oficina d'Atenció al ciutadà on els agents també estan formats i sensibilitzats en aquesta problemàtica.
2. Acompanyaran a la víctima als serveis d'urgència hospitalaris, si es necessari.
3. Informaran a la víctima de la possibilitat de sol·licitar protecció i informaran de les seves implicacions i dels posteriors tràmits judicials.
4. Informaran dels recursos existents en el nostre territori on les víctimes poden dirigir-se per rebre assessorament, informació i ajut.
5. En cas que la víctima manifesti la seva voluntat de no tornar al seu domicili i no disposi de cap altre recurs de la seva xarxa que li permeti allotjar-se d'urgència l'acompanyaran a l'allotjament d'urgència estipulat en el circuit.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Coordinació amb Serveis Socials en cas que la víctima no disposi de recursos i necessiti acolliment d'urgència. Per derivar la persona a serveis socials s'ha de comptar sempre amb el seu consentiment.

En cas de valorar que la víctima pugui necessitar qualsevol altre servei de la comarca o fins i tot de fora, se li facilitaran adreces i telèfons per poder adreçar-s'hi.

11.15. POLICIES LOCALS

NOM DEL SERVEI, PERSONA DE REFERÈNCIA, UBICACIÓ I CONTACTE

POLICIA LOCAL D'IGUALADA

Caporal Policia Local d'Igualada. Edifici 092

Av. Pau Casals, 10 08700 Igualada

Telèfon: 93 8048181 – 93 8051818

Correu electrònic: policia.local@aj-igualada.net, a057@aj-igualada.net

POLICIA LOCAL VILANOVA DEL CAMÍ

Sergent cap de la Policia Local de Vilanova del Camí

Pl. Castell, 1 08788 Vilanova del Camí

Telèfon: 93 8055050

Correu electrònic: penasm@vilanovadelcami.cat

POLICIA LOCAL SANTA MARGARIDA DE MONTBUI

Sergent Cap de la Policia Local Santa Margarida de Montbui

C/ La fàbrica, 2 baixos 08710 Santa Margarida de Montbui

Telèfon: 93 8054040 – 650300400 (Patrulla)

Correu electrònic: cap.policia@montbui.cat

POLICIA LOCAL DE CAPELLADES

Caporal Accidental: Vicenç Bou Moreno

Passeig Immaculada Concepció, 23 08786 Capellades

Telèfon: 93 8010800 / 609104928

Correu electrònic: leocardiovp@capellades.cat

POLICIA LOCAL DE PIERA

Caporal Cap de la Policia Local de Piera. TIP 16001

C/ Folch i Torres, 35-37 08784 Piera

Telèfon: 93 7788225

Correu electrònic: policialocal@ajpiera.cat

POLICIA LOCAL DE MASQUEFA

Sergent Cap de la Policia Local de Masquefa

C/ Sant Antoni, 2 08783 Masquefa

Telèfon: 93 7726025-673795551 (Patrulla) Fax. 93 7728709

Correu electrònic: prefectura@masquefa.net, perezrmr@diba.cat

GUÀRDIA MUNICIPAL DELS HOSTALETES DE PIEROLA

Coordinador de servei: Xavier Lozano.

C/ Mestre Lladó nº3, 08781 Hostalets de Pierola

Telèfon 93 7712049

Correu electrònic: xavihp002@hotmail.com

GUÀRDIA MUNICIPAL D'ÒDENÀ

Agent en cap de la Guàrdia Municipal d'Òdenà.

Pl. Major, 2 08711 Òdenà

Telèfon: 93 8017075

Correu electrònic: policia.local@odena.cat

AGENTS MUNICIPALS DE LA TORRE DE CLARAMUNT

Coordinador Agents Municipals

Pl. Ajuntament, 1 08789 La Torre de Claramunt

Telèfon: 93 8013748

Correu electrònic: torresfj@diba.cat, policialatorre@diba.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

La Policia Local és un cos de seguretat establert i dependent del municipi amb competències, funcions i serveis atribuïts per l'ordenament jurídic, la finalitat dels quals és protegir i garantir el lliure desenvolupament de la convivència ciutadana. Atenció 24 hores, 365 dies l'any.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Totes les persones que requereixin els serveis.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

1. Valoració de la demanda, protecció de la víctima i entorn familiar, informació sobre el procés i els recursos i seguiment de les ordres d'allunyament.
2. Detenció agressor, elaboració primeres diligències policials i presentació de detinguts davant el cos de Mossos d'Esquadra.
3. Derivació de denunciants a Mossos d'Esquadra per a realitzar la denúncia, si escau.
4. Acompanyament de víctimes a urgències i a Mossos d'Esquadra en cas de no disposar de mitjans.
5. Comunicació a Jutjat i Ministeri Fiscal, en els casos que no hi ha hagut agressió, però les circumstàncies i els fets denoten sospita.
6. Comunicació a Serveis Socials del propi municipi o bé del Consell Comarcal

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

Les Polícies Locals fan un informe a Serveis Socials per tal que aquests es posin en contacte amb les dones. Coordinació a través de la via telefònica amb els següents serveis:

- Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra
- Altres Polícies Locals
- Serveis Socials del propi municipi o del Consell Comarcal de l'Anoia
- Servei d'Urgències de l'Hospital General d'Igualada

11.16. IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA - DELEGACIÓ DEL COL·LEGI A IGUALADA

NOM DEL SERVEI

Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona – Torn d'Ofici i Assistència al Detingut.

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

Departament del Torn d'Ofici i Assistència al Detingut

UBICACIÓ I CONTACTE

Il·lustre Col·legi d'advocat de Barcelona

C/ Mallorca, 283 08037 Barcelona

Telèfon: 93 496 1880

Correu electrònic: icab@icab.cat

Torn d'Ofici (telèfon directe 93 487 13 50)

Delegació de Igualada: Passeig de Mossèn Jacint Verdaguer, 113.

08700 Igualada

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Designació d'advocat/da d'ofici per les dones que pateixen violència masclista, amb la finalitat de dotar de defensa a les mateixes en els procediments relacionats amb la situació de violència en el marc de les previsions de l'art. 2.g de la Llei 1/96, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta.

En aquest marc, l'advocat/da designat per la defensa de la dona es farà càrrec de tots els procediments relacionats amb la situació de violència, sempre i quan aquesta tingui la condició de víctima, segons el redactat del precepte citat. (formulació de denúncia o querella o inici de procediment penal per delictes de violència, mantenint aquesta condició durant el procediment penal i amb posterioritat a la finalització del mateix, si s'ha dictat sentència condemnatòria. El dret a justícia gratuïta es perd amb posterioritat a la fermesa de la sentència absolutòria o del sobreseïment definitiu o provisional per no acreditar-se els fets delictius, sense obligació de fer front al cost de les prestacions que hagin estat gaudides fins aquell moment).

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Partit judicial d'Igualada.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

El servei s'adreça a les dones, víctimes de violència de gènere.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

La sol·licitud d'un advocat d'ofici per la dona víctima de maltractament, es pot fer:

- Directament al Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, a l'adreça indicada en l'encapçalament,
- Sol·licitant davant dels MMEE ser assistit per advocat en la interposició de la denúncia.
- Sol·licitant davant del Jutjat l'assistència d'advocat, una vegada la denúncia ha estat enviada a l'òrgan judicial.

De conformitat amb l'actual regulació de la Llei 1/96, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta:

L'advocat/da designat per la defensa de la dona es farà càrrec de tots els procediments relacionats amb la situació de violència, sempre i quan aquesta tingui la condició de víctima, segons el redactat del precepte citat. (formulació de denúncia o querella o inici de procediment penal per delictes de violència, mantenint aquesta condició durant el procediment penal i amb posterioritat a la finalització del mateix, si s'ha dictat sentència condemnatòria. El dret a justícia gratuïta es perd amb posterioritat a la fermesa de la sentència absolutòria o del sobreseïment definitiu o provisional per no acreditar-se els fets delictius, sense obligació de fer front al cost de les prestacions que hagin estat gaudides fins aquell moment).

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS

En el marc del procediment judicial, la dona podrà ser atesa pels serveis d'atenció a la víctima adscrits als serveis judicials.

11.17. OFICINA D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA DEL DELICTE (OAVD)

NOM DEL SERVEI

Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte de Barcelona

PERSONA O CÀRREC DE REFERÈNCIA

Josep Gispert Pujol

UBICACIÓ I CONTACTE

Gran Via de les Corts Catalanes, 111 (Ciutat de la Justícia)

Edifici P 5a planta (Atenció a professionals)

Edifici I 3a planta (Atenció al públic)

Telèfon: 93 5548700

Telèfon gratuït: 900121884

Fax: 93 5549064

Correu electrònic: victimabarcelona.dj@gencat.cat

DEFINICIÓ DEL SERVEI

Servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a les víctimes i persones perjudicades per un delicte o falta.

Punt de Coordinació de les ordres de protecció de les víctimes de violència que adopten els diferents òrgans judicials de l'Estat Espanyol.

TERRITORI D'INTERVENCIÓ

Persones i víctimes que resideixen a la província de Barcelona o el seu agressor resta empresonat en un Centre Penitenciari a Catalunya tot i que ella hagi marxat a residir fora de Catalunya.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA

Persones amb problemàtica o víctimes de violència de gènere i domèstica.

Altres víctimes de fets greus que precisen atenció.

METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ

Resposta a la línia 900 immediata de dilluns a divendres de 9 a 14h. Fora d'aquest horari salta el contestador i es pot deixar el missatge.

Atenció presencial en el nostre espai de dilluns a divendres de 9 a 14h.

Atenció a totes les consultes que ens arribin amb intervenció en funció del cas i la problemàtica.

CIRCUITS DE DERIVACIÓ A ALTRES SERVEIS:

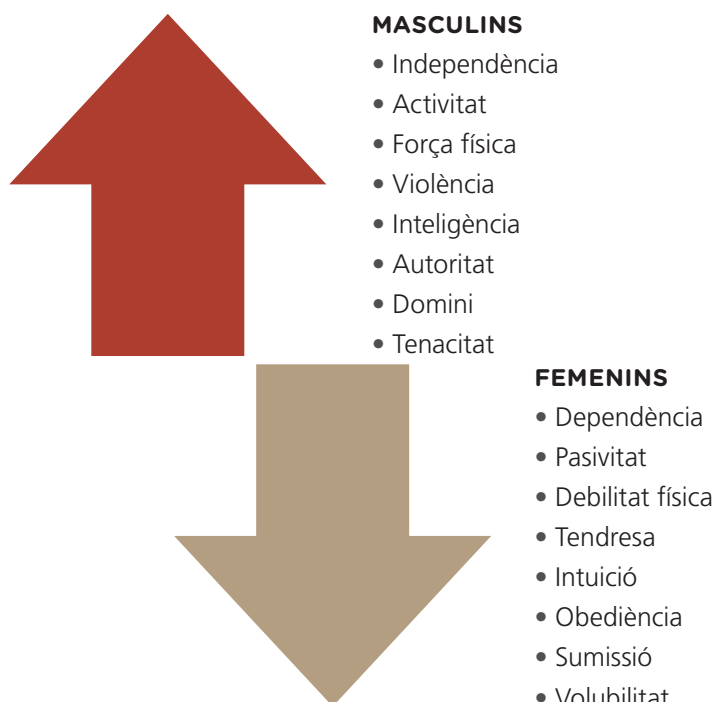
A l'estar centralitzats a la Ciutat de la Justícia de Barcelona, contacte telefònic amb els professionals del territori que puguin atendre des de la proximitat el cas que ens hagi contactat.

MATERIALS ALTRES CONCEPTES I EINES TEÒRIQUES PER A LA COMPRENSIÓ

VALORS, COMPORTAMENTS I EXPECTATIVES ASSIGNADES AL GÈNERE¹⁵

ROLS DE DONES I HOMES EN L'AMOR ROMÀNTIC

IDENTITAT FEMENINA

- Nascudes per a estimar i criar als nostres fills/es. Ser per als altres.
- Aspiració màxima ser estimades, ser mirades, ser reconegudes per els homes.
- Ésser carenciat amb necessitat de completar-se.
- Entrega total a l'Altre.
- Es construeix un gènere en desig permanent d'estimar al l'altre, la realització d'aquest desig és la felicitat i completut del gènere femení.

IDENTITAT MASCULINA

- Nascuts per a apropiar-se del món, de les dones, de les terres.
- Estímul de la conquesta, posar en joc la seducció i el domini.
- Considerar les dones com a inferiors
- Amor amb límits.
- En els homes estimar és només un element de realització possible, no es realitzen a través de l'amor a les dones, se realitzen sent...

¹⁵ Charo Altable. Educación sentimental y erótica. Madrid (2000)

MITES DE L'AMOR ROMÀNTIC

MITE DE LA MITJA TARONJA

- Tenim una persona predestinada, que és la veritable i que trobarem en algun moment en la nostra vida. Necessitem d'aquesta altra part per sentir-nos plenes.

MITE DE L'EXCLUSIVITAT

- Quan tens una relació de parella et deus exclusivament a aquesta. Totes les teves necessitats afectives queden cobertes per aquesta relació sense necessitar d'altres.

MITE DE LA CONVIVÈNCIA

- Fer una vida conjunta és el veritable sentit de l'amor. Un cop l'amor s'ha donat i s'ha pogut materialitzar en la convivència, ens garanteix que serem feliços per a sempre en la nostra relació.

MITE DE LA OMNIPOTÈNCIA

- L'amor ho pot tot i pot fer que les coses canviïn. És el més important a la vida.

MITE DE LA PERDURABILITAT

- L'amor dura per sempre. I és la nostra responsabilitat conservar-lo.

MITE DE LA FIDELITAT

- La nostra parella no pot sentir atracció personal o sexual per un altra persona.

MITE DEL LLIURE ARBITRI

- L'amor és instintiu innat, no es pot controlar, apareix quan apareix, és qüestió del destí i no depèn de nosaltres.

MITE DE LA PARELLA

- L'amor només sorgeix per parelles.

MITE DE LA GELOSIA

- La gelosia és una demostració d'amor. Si no en té és que no li importem a la nostra parella. Com més gelós/a és la nostra parella més ens estima i més importància dona a la relació.

CICLE I MODELS EXPLICATIUS EN LES RELACIONS DE PARELLA¹⁶

La violència masclista en l'àmbit de la parella és la més freqüent i la més reconeguda i treballada d'entre totes les violències contra les dones. L'experiència en el treball d'abordatge *Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a les comarques de la Catalunya Central* d'aquesta violència fa que hi hagi molta més conceptualització i més models d'intervenció creats. Per això s'ha considerat important dedicar dos subapartats del marc conceptual a aprofundir sobre la violència en les relacions de parella. No obstant això, seria important complementar més endavant aquest capítol amb models conceptuals relacionats també amb la violència masclista en l'àmbit familiar, la violència sexual en l'àmbit comunitari, la MGF i els matrimonis forçats. Així, sobre les relacions abusives de parella, hi ha el model explicatiu que proposa la teoria del cicle de la violència enunciada

¹⁶ Tot aquest apartat està extret de Tamaia. *Manual de formació en prevenció de violència masclista. Estimar no fa Mal*. Institut Català de les Dones, 2014. Recollit en el Protocol de la Catalunya Central

per Leonor Walker (1979). Aquesta teoria explica el que passa en la majoria dels casos de violència masclista en l'àmbit de la parella. En paraules d'aquesta autora "la comprensió d'aquest cicle és molt important si volem aprendre com aturar o prevenir els incidents d'agressió". Aquest cicle també ajuda a explicar com arriben a ser víctimes les dones agredides, com cauen dins del comportament d'invalidesa apresada i per què no intenten escapar. El cicle de l'agressió està compost per tres fases diferents, les quals varien en temps i en intensitat per a la mateixa parella i entre les diferents parelles:

1. La fase d'augment de tensió.
2. L'explosió o l'incident agut d'agressió.
3. El penediment i la reconciliació (que sovint l'anomena *fase de manipulació afectiva*).

D'altra banda, la psicoterapeuta i sexòloga Fina Sanz¹⁷, exposa en el seu llibre que l'experiència amorosa és universal, però la forma concreta en què s'estructura i manifesta el vincle amorós està molt determinat per l'aspecte social, pels rols i els mites apresos.

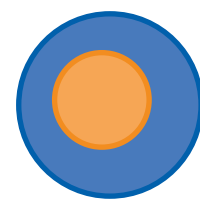
9 Sanz, F. *Los vínculos amorosos*. Barcelona: Kairós, 1998.

Les persones tenim necessitat d'amor, aquesta necessitat forma part d'una identitat pròpia i singular que cal equilibrar a l'hora d'establir els vincles amorosos. Aquest equilibri s'ha de trobar entre la idea assimilada de l'amor com a fusió amb l'altre (socialització femenina que es reflecteix en expressions com "la vida sense ell no té sentit", "sóc tota seva", "és la meua mitja taronja") i entre la idea de separació de l'altra (socialització masculina que es reflecteix en expressions com, per exemple, que ella "és una pesada", "que vol saber tot el que faig", "tu sí que en saps" –si el noi surt amb més d'una noia–). A l'adolescència i la joventut s'inicia l'experiència en l'establiment de les relacions afectives i és un moment idoni per construir-les d'una manera saludable i satisfactòria. Aquesta identitat pròpia i singular ha de tenir dins la relació un espai on desenvolupar-se, un espai personal. La manca d'aquest espai es veu reflectida quan sentim que ens ofeguem en la relació, o que aquest espai s'ha omplert tant amb la parella que ja no sabem estar sols o soles. L'espai personal porta implícit el concepte de llibertat, individualitat, autoresponsabilitat amb la pròpia vida. Comprèn:

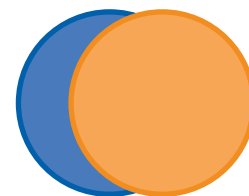
- L'espai interior: personal, el que pensem, sentim...
- L'espai relacional: com ens col·loquem davant de l'altre.
- L'espai social: llocs socials que ocupem en cada moment (professió, estatus i els rols que exercim com a fill/a, amic/amiga).

Partint de la distribució entre espai personal i espai compartit, l'autora defineix tres formes d'establir els vincles amorosos, tres models de relació:

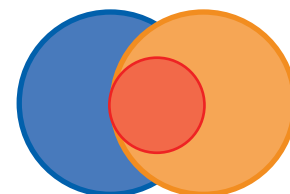
Model inclusiu: representa les relacions tradicionals, en les quals hi ha un membre de la parella que s'adapta totalment a l'altre, i l'altre membre és qui té més autoritat i capacitat de decisió. Afavoreix les relacions de poder o de domini i submissió. És un model de relació jerarquitzat i estimula la dependència. Genera falta de sentit de la pròpia identitat, poc espai per l'aspecte personal, sensació de seguretat afectiva.

Model fusional utòpic: fantasia d'un vincle de fusió total, en què agrada el mateix i es comparteixen tots els espais, i fins i tot es perden els espais personals previs i es posa per davant de tot la relació. Únicament acostuma a passar en el període de l'enamorament, suposa màxima seguretat afectiva però implica que no pot haver-hi espai personal.

Model d'interdependència: relació en la qual hi ha espai personal no compartit i espai comú compartit. Cada persona té els seus espais propis i es reserva també espais compartits per a la parella, que poden ser negociats. Genera seguretat no únicament quan s'està en relació, sinó també en un mateix. Relació més horitzontal i igualitària.

17 "Los vínculos amorosos"

Una altra dimensió de les relacions afectives és la sexualitat. L'erotisme entre dones i homes no es crea només des de l'aspecte biològic, sinó, i molt principalment, des de les significacions dels imaginaris socials: rols, mites, tabús.

La construcció cultural arrelada secularment que separa el cos de l'ànima, ha sustentat també la separació entre sexualitat i amor. La sexualitat no és igual a la genialitat. Altres manifestacions afectives componen també la sexualitat i poden configurar-la en plenitud. L'amor i l'afecte són els afrodisíacs més poderosos.

Dins la socialització patriarcal, la sexualitat és una branca més de les relacions de poder i de gènere. La sexualitat femenina és transformada a objecte sexual. La sexualitat masculina és el subjecte en la relació. Tanmateix, altres sexualitats no heterosexuales normatives són excloses de la significació de la sexualitat, fins i tot de l'amor.

El plaer sexual femení està vinculat al paper de dona com a acompanyant, no com a protagonista, la seva funció és eròtica i procreadora. En canvi, traduint paraules de Marcela Lagarde, "els homes són el subjecte de l'amor i de l'eros, d'aquí ve la seva centralitat i jerarquia eroticoamorosa que són la base de la seva paternitat i de la posició suprema familiar..."¹⁰

"Sexualitat i amor són un binomi que conté el procés civilitzador de l'homo sapiens que, sobre la base del sexe, construí una sexualitat fundant el pacte social, de la cultura i de la civilització, a través de pactes, tabús i altres normes. Mites, religions, lleis, ideologies, art i ciència han estat destinats a cisellar la sexualitat i l'amor. No qualsevol amor, sinó l'imaginat com a natural entre un home i una dona o entre els homes i les dones". Lagarde, M. (2008).

Tal com dèiem al principi, el patriarcat no ho ha ocupat tot i hi ha moltes persones que han trobat la seva forma d'expressió afectiva i sexual prenent-se la llibertat de sentir i experimentar un ventall ampli de possibilitats. De tota manera, el camí de la desconstrucció dels mites i estereotips que priven de la llibertat i el desenvolupament humà és un dels grans reptes per eradicar la violència masclista de la nostra societat, tant vers les dones com vers altres persones i col·lectius que no responen a la feminitat, la masculinitat ni l'heterosexualitat normatives.

CICLE DE LA VIOLÈNCIA

"EXPOSICIÓ EL CICLE DE LA VIOLÈNCIA"

El cicle es desenvolupa en tres fases i encara que no es passi per totes, o amb diverses manifestacions, hi ha quelcom de cíclic que ressona a les dones que el pateixen.

1ª Fase L'ACUMULACIÓ DE TENSIÓ

La Persona Agressora, Crea: tensió, irritació, malestar, sensació d'expectació i por...

- Dirigeix mirades, gestos o crits que espanten.
- "Castiga" deixant de parlar o provocant llargs silencis.
- Nega el que fa i diu, manipula les situacions per fer entendre que l'altre menteix.
- Ridiculitza el seu cos, la seva feina, les seves preocupacions.
- Exerceix control i desvalorització del què fa, amb qui parla, el que gasta...
- S'enfada si l'altre intenta dialogar, canviar la situació.

La Persona que pateix la Violència: Rep un missatge constant que la seva percepció de la realitat és incorrecta.

- Li provoca tal desconcert que comença a dubtar d'ella mateixa.
- No sap si tot el que viu i sent és tan greu o real.
- Es **CULPABILITZA** de tot el que està passant.
- Mira de tenir-ho tot apunt per intentar minimitzar la tensió: la cura dels fills, el menjar, neteja...
- Comença a pensar que potser pot evitar les situacions que poden "provocar-lo".
- Perd l'autoritat, la cura i seguretat en ella mateixa.
- Comença la **vergonya**, la **culpabilitat** el **silenci**, l'**ocultació** de tot el que li està passant...

2ª Fase L'ESCLAT DE LA VIOLÈNCIA

La Persona Agressora: Esclata la violència en totes les formes: física, psicològica, sexual, econòmica, ambiental.

- Destruïx plantes, objectes estimats, pega a animals de companyia...
- Li prohibeix quedar amb amics o família.
- L'acusa sistemàticament d'infidelitat.
- Controla l'economia de forma abusiva.
- Dóna cops de porta, cops de peu a objectes.
- Crida, amenaça, aixeca la mà.
- Agafa amb força, dóna empentes.
- Arriba a fer contusions, cops, ferides, cremades, lesions internes...
- Amenaça amb armes, blanca o de foc .
- Amenaça amb fer-li més mal si explica o fa alguna cosa.
- Amenaça a suïcidar-se, o provocar-se lesions.
- Amenaça d'endur-se els fills.

La Persona que pateix la Violència: La desvalorització i la inseguretat adquirida en tot aquest procés la deixa atrapada.

- Coneix en la pròpia pell el PÀNIC.
- La por la deixa paralitzada.
- Li costa o no pot pensar, ni reaccionar.
- Si pot reaccionar, intenta demanar ajuda.

3ª Fase DE LA RECONCILIACIÓ O "LA LLUNA DE MEL"

La Persona Agressora: Es caracteritza pel penediment i la promesa de canvi

- Demana disculpes, plora, promet canvis.
- Es torna afectuós, amable...
- Té relacions sexuals sense imposar.
- Promet que farà teràpia, que buscarà ajuda.
- Li demana que retiri la denúncia si n'ha posat.

La Persona que pateix la Violència: Es desconcerta del canvi i li costa no donar el perdó, malgrat en algun moment se n'adonarà que mai compleix allò que promet en aquesta fase.

- Torna a sentir-se valorada en la relació de parella.
- Veu que hi pot haver esperança.
- No pot negar-se a la demanda de perdó d'ell.
- Retira la denuncia, o l'ajuda demanada i li dóna una altra oportunitat, que prèviament ell li ha demanat.
- Nega o minimitza la situació de violència que està vivint, i reforça el sentiment de **CULPABILITAT**.

Aquest cicle pot començar amb simples bromes repetitives fins al control de la vida de l'altre, aquest cicle es va repetint al llarg de la vida en períodes cada cop més curts, fins a desaparèixer l'etapa de reconciliació.

És interessant la proposta de Cantera de parlar no ja de cicle sinó d'espiral de violència, on a mesura que la víctima s'endinsa en aquest espiral la dificultat de sortir-ne és major.

Per desgràcia, la violència un cop instaurada, sol anar a més en freqüència i intensitat.

DIAGRAMES DE CONTROL O D'IGUALTAT

DIAGRAMA DEL PODER Y EL CONTROL

El abuso físico y sexual, o la amenaza de realizalos, son las formas más evidentes de la violencia familiar. Y generalmente son las conductas que permiten a los demás tomar conciencia de que el problema existe. Sin embargo, el uso habitual de otras conductas abusivas por parte del golpeador, reforzadas por uno o varios actos de violencia física, constituyen un sistema de abuso aún mayor. Aunque los ataques físicos ocurren sólo una vez u ocasionalmente, éstos establecen un precedente de futuras agresiones y permiten al golpeador controlar la vida de la mujer y su entorno.

El diagrama sobre poder y control es una herramienta particularmente útil para comprender el patrón general de las conductas abusivas y violentas que son usadas por el golpeador para establecer y mantener el control sobre su pareja. Frecuentemente, uno o más hechos violentos están acompañados por estos tipos de abuso. Estos últimos no son fácilmente identificables, a pesar de que establecen firmemente un patrón de intimidación y control en la relación.

Adaptado de:
Domestic Abuse Intervention Project
205 West 4th Street
Duluth, MN 55806
218.722.4134

Producido y distribuido por:

NATIONAL CENTER
on Domestic and Sexual Violence
training • consulting • advocacy
7800 Shoal Creek, Ste 120-N • Austin, Texas 78757
tel: 512.407.9020 • fax: 512.407.9022 • www.ncdsv.org

DIAGRAMA DE IGUALDAD

¿Está su relación basada en la igualdad?

Adaptado de:
Domestic Abuse Intervention Project
205 West 4th Street
Duluth, MN 55806
218.722.4134

Producido y distribuido por:

NATIONAL CENTER
on Domestic and Sexual Violence
training • consulting • advocacy
4612 Shoal Creek Blvd. • Austin, Texas 78756
512.407.9020 (phone and fax) • www.ncdsv.org